

Galgóc és Vidéke

társadalmi és gazdasági hetilap.

Megjelen minden szombaton reggel, német és tót melléklettel.

Előfizetési ár:		Felelős szerkesztő	Előfizetési díjak, hirdetések, valamint a lap szellemi részét érdeklő közlemények, a lap szerkesztőségéhez intézendők. — Kéziratokat nem adunk vissza.—Levélre válaszolunk, ha válaszbélyeg van mellékelve.
Egész évre	10 kor.	ÁMON VILMOS	
Fél évre	5 kor.	Társzerkesztő:	
Negyed évre	2 kor. 50	H. PÁZMÁNY SÁNDOR	
Egyes szám ára 20 fillér.		Kiadótulajdonos:	
Vidéki előfizetők postaköltséget nem fizetnek.		TÖRÖK GYULA	

Pünkösöd.

Elsüggedtek az apostolok, a mikor megtudták, hogy az Úr eltávozik közülök és tanácstalanul állottak annyi csodálatos működés után a hívők nagy serege között, de tudták azt, hogy elkövetkezik az idő, a mikor megvilágosodnak elméik és türelemmel várták a negyven napot, a mely után az Úr ígéréte megjelenik a Szentlélek, hogy felvilágosítsa elméjüket.

Veni sancte spiritus.

Krisztus ígéréte várva együtt valának a jámbor apostolok és a népek ezrei szívzorongva várták a percet, a midőn az Úr ígéréte teljesül.

Lángnyelvek szállottak alá és minden apostol látta ezeket a jeleket a többiek feje fölött megjelenni.

Megjött a Szentlélek és megvilágította a jámbor apostolok elméjét.

Az összegyűlt néptömeg csodálkozó áhitattal hallgatta az egyszerű halászember bölcs szavait, aki bár egy nyelven beszélt, mégis mindenki megértette, pedig az összesereglett néptömeg nagyrésze máskülönben nem érté e nyelvet.

Tizenkilenc századot élt meg azóta a világ.

A törzsekből népfajok, a népfajokból önálló nemzetek lettek és betölték az egész földet. Az emberi elme folyton nagyobb és nagyobb pártákat hasított magának a tudás mezejéből és az elfoglalt területet beültetvé a saját szellemi termékével, a mely azóta már számtalanszor hozott áldásos és átkos terméseket egyaránt.

Az a maroknyi nép, a mely bátorság, akarat és szellemi kincsekkel dúsan megáldva egy évezreden át megővta szabadságát, lépést tartott a nálánál nagyobb és gazdagabb nemzetekkel a művelődés lépcsőin is.

Lépést tartottunk a haladókkal a vetés munkájában és kivettük a részünket az aratásból is bőven, főleg pedig azokban a termésekben részesültünk, a

melyek honfivért, bánatot és átkot hoztak reánk.

Küzdöttünk szakadatlan, védtük azokat a sánczokat, a melyeket önmagunk építettünk; védtük azokat a bástyákat, a melyeknek minden porszemét a kiomló honfivér tapasztott egymáshoz.

Igy sikerült kivivnunk azt a becsülést, azt a tekintélyt, a mit ma is élvezünk, a melyet most is fentartunk azok előtt a nemzetek előtt, a melyek kénytelenek elismerni, a mi fejlettségünket.

És azalatt, a mig mi megfeszített erővel küzdöttünk a legszebb és legnemesebb ideálokért; addig a mig mi a mi édes magyar hazánk minden egyes lakójának a boldogulásán fáradoztunk, minduntalan akadtak olyanok, a kik bálványisteneknek hódolva, a legképtelenebb tévtanokat terjesztették, hogy eltompítsák a hazaszeretet fonséges, meleg érzését és hazug tanokkal ámitsák azt a népet, a mely erkölcsi érzésénél fogva hivatva volna arra, hogy a bizalommal nyújtott testvéri jobbot meleg szeretettel fogadja.

Több nyelvű fiai vannak hazánknak, nemzetünk fiai sokféle nyelven köszöntik a teremtés Urát.

De ha országunk népei a világ összes nyelveit egyesítenék is magukban, mégis csak valamennyiünk kebelében egyenlő szív dobog; szív, a mely épen úgy küldi szét a vért az idegen nyelvű honpolgár ereibe, mint azokéba, a kik a mi édes hazánk szép nyelvét hallgatták bölcsőik mellett; szív a mely épen olyan fogékonysággal bír az idegen ajku hazafi kebelében a nemes érzések befogadására, mint azokéban a kik az alföld sima rónáin növekedve csakis a magyar szót ismerik.

És mégis, miként lehet az, hogy egy hazában, közös öröm, közös bánatok között, nem tudunk egyenlően érezni?!

Születésben egyek vagyunk és így csupán a nevelés fejleszthet ellentéteket.

Ha a nevelés rossz, a szív érzései eltompulnak, eldurvulnak és nem képesek arra, hogy a hazaszeretet magasztos melegét átérezzék.

És ez a rossz nevelés nem más mint tévutra vezetés, aljas aknamunka, a mely végtére is azok fejére szakítja az aláasott talajt, a kik ennek a sötét, nemtelen munkának a vezetői voltak.

Hamis apostolok, hamis tanokkal, rút önérdékből ámitják a könnyen hívő népet, kihasználják a szegény nép reménykedését és délibábokat mutogatnak a hazafiság szentképei helyett.

Igy keletkeznek a nemzetiségi surlodások, így hintik el a nemzetiségi túlzások káros magvait.

Jójj el Szentlélek Isten. Pünkösöd szép ünnepe, a felvilágosítás szent napja, add meg nekünk a te áldásos emléked örökkön élő hatalmát, hogy felismerjük a tévuton haladók a kárhozatos örvényt és üzzék ki a honfiak templomából az álapostolok fertőző seregét.

(a. v.)

Amerikába vándorlás és a magyar sajtó.

A „Galánta és Vidéke“ czimű hetilap minden heti számában egy hirdetést olvasunk, a mely a következőképen szól: „Amerika hajójegyek a francia vonal által. Jó és gyors közlekedés. Kitünő ellátás borral és likőrrel. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentve szolgál Fischer József Bécs, VI. Alleegasse 69. szám.“

Erre a hirdetésre Fridetzky Árpád a „Nyugatmagyarországi Híradóban“ egy cikket közölt, a melyben elítéli azokat a lapokat, a melyek ilyen hirdetéseket vesznek fel, minthogy ezek nagyon is alkalmasak arra, hogy az amugy is nagy arányokat öltött kivándorlás nemhogy megakadályozva, hanem előmozdítva legyen.

A pozsonyvármegyei gazdasági egyesület magáévá tette az ügyet, állást foglalt Fridetzky Árpád mellett és gróf

Pálffy István v. b. t. t. elnök, valamint Horváth Jenő titkár aláírásával egy felterjesztést küldött a belügyminiszterhez, a melyben kéri, hogy hasonló esetekben a legszigorubbán járjon el és ne hagyja megtorlás nélkül azt, ha egy lap a haszon fejében helyet enged egy olyan hirdetésnek, a mely a legszebb hazafiúi érzésekkel homlokegyenest ellenkezik.

Ha a dolog ennyibe maradt volna, úgy észre se vennék az egészet, mert hisz az ügy a „Galánta és Vidéke” magánügye volna, a mikbe egyáltalán nem szeretünk és nem akarunk avatkozni.

Ámde az említett lap ezekkel a tényekkel szemben egy terjedelmes cikket közöl, a melyben leczkét ad Frídeczky Árpádnak, a pozsonymegyei gazdasági egyesületnek, az egész magyar sajtónak, az ügyészségnek és végül egy mosolyt szuggerál a belügyminiszter ajkaira, a melylyel a gazdasági egyesület felterjesztésére válaszolni fog. Hát igen tisztelt „Galánta és Vidéke” ez a dolog nem tréfa és egyáltalán nem alkalmas arra, hogy az Önök eljárása azzal a bizonyos hirdetéssel tisztázva legyen.

A magam és valamennyi helyesen gondolkodó laptársunk nevében kikérem az olyan kinyilatkozást, hogy ilyen, vagy hasonló hirdetést az *összes* lapok átvesznek és közölnek.

Ha a „Galánta és Vidéke” Frídeczky urat nem tartja autentikusnak arra, hogy egy ilyen dolgban ítéletet mondjon, akkor nem kell mást tennie, mint kilépni az utcára, a legelső arra haladó embert megkérdezni, hogy miként vélekedik erről a dologról és akkor bizonyára meggyőződik, hogy minden józan ember elítéli az ilyen cselekedeteket.

Ha valaki őszintén, nemes törekvéssel, lelkes odaadással lapot akar akár szerkeszteni, akár pedig kiadni, az ne legyen a garas embere, mert ha csak az anyagságot tartja szem előtt, akkor eltörlül a szellemi tevékenység és a lap, a melynek célja az önálló önzetlen védelme minden nemes és hazafias ügynek, eltörlül addig a pontig, a hol az már nem maradhat szellemi termék, hanem egy nagyon is köznapi alkalmaknak megfelelő papírdarab.

Nehogy azonban a „Galánta és Vidéke” azt gondolja, hogy talán hasonló esetben mi is közzétennénk egy ilyen intenczióval leadott hirdetést és hogy mi talán csak szószaporításból vagy abból az elvből kiindulva reflektálunk a dologra, mert „más üti, hát én is ütöm” figyelmeztetjük a „Galgóc és Vidéke” ez év márczius 8-án megjelent „Kivándorlás” című vezércikkére, a melyben

kíméletlenül mondtunk ítéletet a Rózsa nyomdájából kikerült Trattner-féle naptárról, mert az egy hasonló hirdetést közölt.

Ha pedig ezt megtettük, úgy hatványozva megteesszük azt egy olyan lappal szemben, a mely a mi közvetlen közelünkben és olyan vidéken van, a hol a legkisebb alkalmat is meg kell ragadnunk arra, hogy a kivándorlás veszedelmes rohanó árja ellen, teljes erővel védgátakat emeljünk.

Tévedni emberi dolog és a tévedést beismerni, lehetőleg jóvátenni nemes, lovagias cselekedet.

Hanem ebben az adott esetben nem az a helyes módja a dolognak, hogy vádoljuk az összes lapokat hasonlóval és azt válaszolni hogy: „Hoztam, hozom és hozni fogom a hirdetést a míg csak le nem jár,” hanem szépen beismerni a tévedést és a hirdetést beszüntetni.

Nem akarom azt mondani, hogy a „Galánta és Vidéke” rosszakaratulag bocsátkozott az ilyen méltatlan üzletbe, de az a hang, a mit ezekre a komoly vádakra a válaszbán használ, se nem őszinte sem pedig szerény, de legkevésbé bölcs, mert az már csak a legelső foka a logikának, hogy olyanokra ne hivatkozzunk, a kik *okvetlen* pálcát kell, hogy törjenek fölöttünk.

Ha máskor mosakodni tetszik, ne tessék yiz helyett tintát, szappan helyett kulimászt használni és legkevésbé mosdás után a magyar sajtót törülközőnek használni.

Ámon Vilmos.

Tarka krónika a hétről.

A F. M. K. E. gyufák még most is foglalkoztatják a sajtót és közönséget egyaránt. Fürth úr ugyanis külföldön csinálja a gyufát. Budafokon gyufagyárat állít a honnan nagyban szállítják a külföldről behozott gyufákat Fürth felhasználta a F. M. K. E.-et és tele szájjal kiabálta, hogy pártoljuk a magyar ipart. A ki pártolta az kapott schuttenhoffeni gyártmányú gyufát magyar czimkével, a melyen nemzeti színű betűkben díszelgett a F. M. K. E. aki pedig nem pártolta a magyar ipart az ugyancsak schuttenhoffeni gyufát kapott, de német fölrírással és ezalatt Fürth ur zsebrevágta a szép hasznos s a kihizlalt markába nevetett.

A szolnoki esküdtszék érdekes ügyben hozott ítéletet. Szentpéteri Sárát a kuria annak idején életfogytiglan elítélte, mert a férje ellen elkövetett gyilkosságban tettesnek találta. Az asszony azóta börtönben sinlódott, de addig hangoztatta igazságát, míg csak pörújításra került a dolog és most már az új rendszer szerint, esküdtbíró elé került az ügy, hogy az igazság ténye világítson a dologba.

Az esküdtszék nem találta föl a tettest Szentpéteri Sárában, bűntársnak sem minősítette és csupán abban találta bűnösnek, hogy nem hozott elég gyorsan segítséget az ura megmentésére és ezen alapon a törvény-

szék tiz évi börtönre ítélte Szentpéteri Sárát. A jogászvilág ezt is egy a „logika örök törvénye alapján” hozott ítéletnek tartja, mint a milyent annak idején a Gárdos ügyben hoztak. A védő egy egész légió semmisségi panaszt jelentett be s nagyon valószínű, hogy a felsőbb bíróságok helyt engednek a védő kérésének és így a szegény Szentpéteri Sára ügyével még mihamarább újra találkozhatunk.

A kereskedelemügyi miniszteriumban alapos változást hozott Horánszky elhunytá. Nemcsak Láng Lajos kereskedelemügyi miniszter idézte elő, hanem az is, hogy a visszalépő Nagy Ferencz dr. államtitkár helyett Wickenburg Márk gróf kerül a kereskedelemügyi miniszterium első hivatalába. Igen szezcensés választás volt Wickenburg gróf kinevezése, mert az ő kitartó munkássága és kitűnő közgazdasági tehetsége és gyakorlata nagyban elősegítik azt, hogy főleg a jelen viszonyok között sok tekintetben hasznunkra legyen.

Csak Herkulánus és Pompeji pusztulásával lehetett összehasonlítani azt a borzalmas és óriási szerencsétlenséget a mely Martinique sziget szép városát St.-Pierret rombolta össze. Nem kevesebbről mint negyven-ezer emberélet elpusztulásáról van szó, a kik a Pelée tüzhányó kitörésének áldozatai lettek. A kitörés oly heves volt, hogy menekülésről szó sem lehetett. A kikötőben és a sziget közelében tartózkodó hajók, mind áldozatai lettek a rémes katasztrófának. Mentésről a borzasztó veszélyben szó sem lehetett, mert azok a hajók a melyek a szigetet öt mérföldnyire megközelítették, mind hamuval voltak borítva és nem közeledhettek jobban az óriási hőség miatt a szigethez. A közelékvő szigetek lakói a hol szintén vannak vulkánok folytonos halálfelelmek között várják a további kitöréseket és nagy számmal hagyják el a veszélyes helyeket. A Pelée még mindig folytatja kitöréseit és a világrendítő katasztrófa részleteiből naponta előkerül egy-egy borzalmas részlet.

A budapesti lóversenypályát nagy közönség látogatja, pedig a versenyek csaknem kivétel nélkül papírfornák szerint folynak le. A tavaszi verseny fénypontja, a mely 100.000 korona díjjal és Ő Felsége tiszteletdíjjal jár, óriási közönséget csalt a versenyterre, habár az eredmény szintén az általános favorit mellett szözlött. A *Blaskovits* istálló *Hazafija*, *Van Dusennel* — az ujonnan szerződöttetett zsokéval — nyerte el a pompás díjját és gazdagította dicsőséggel és vagyonnal gazdáját.

A magyarországi gyógyszerészek e hó 12-én nyitották meg a második gyógyszerész kongresszust *Szell Kálmán* miniszterelnök védnöksége mellett. A kongresszust a miniszterelnök buzdító szóval nyitotta meg. A magyar gyógyszerészek immár másodikban gyűlnek össze, hogy a laikus közönség által annyira irigyelt *aranybányák* tulajdonosainak válságos, az egész közegészségügyet komolyan fenyegető helyzetéről tárgyaljanak és a mennyiben lehetséges, a megrongált állapotokat valamiképen türhetővé tegyék.

Sokan gondolkoznak a kormányozható léghajó problémájának megoldásán s habár az eddigi kísérletek még sohasem vezettek kellő eredményre, mégis minduntalan szaporodik azok száma, akik a kérdés megfejtése érdekében kísérleteket tesznek. Párisban e hó 12-én Severó brazíliai konzul ismételt kísérletet tett a fölszállásra az általa konstruált léghajóval, de szerencsétlenül járt. A léghajó ugyanis 450 méter magasságban fölrobbant s a kosár villámgyorsan zuhant le a magasból. Severó, valamint társa is, a ki

— Ah! tehát azért nem jöttél tegnap a vén tölgyfához?

— Persze... azért nem jöttem. Az iskolát is elmulasztottam, hogy láthassam atyámat, kit összezúzva vittek a bányakórházba... testvéreim elküldtek... de én maradtam, látni akartam atyámat még egyszer... Anyám borzatókat sikoltott! A társaság igazgatója, egy nagyon derék ember így szólt hozzám: „Szegény asszony, nem fogjuk őt elhagyni; mint özvegye nyugdíját kap, husz soust naponta és minden gyermek után öt soust, míg munkaképtelenek. És nézze, szólt arcomat megveregetve, fia nő, leszáll majd nemsokára a bányába és a család támasza lesz.“ Anyám tehát felhagyott a sirással. Testvéreim vigaszára hallgatott, kik azt tanácsolták neki, hogy nyugodjon bele a végzetbe és vezessen engem haza. Egész uton ismételte: „Husz soust kapok én, öt soust János, öt soust Julia és öt soust Claudine, ki még csak gagyog... Ez egy nap harminczöt soust tesz ki... Férjem ugyan négy francot keresett... de fizetésének nagyobb felét elitta.“

— És ez után anyád már nem sirt?

— Nem.

— Ez furcsa... midőn anyám meghalt atyám bizony tovább sirt.

— De hát megfizették neki is anyád halálát?

— Dehogyan fizették!...

János tizenkét éves lett. Anyja megelégette már az iskolázást, meg a jó étvágyát. Őt sounál többet falt föl egy nap, tehát itt az ideje, hogy dolgozzék. Elhatározták, hogy le megy a bányába szentolónak és a legnehezebb munkák egyikét, fogja végezni.

Egész napot a föld alatt töltötte a gyermek. Számára már nem létezett, sem nap, sem a rét friss, zöld színe, sem iskola utáni barangolások, Nanette azonban este ott várta őt az ut szélén, levessel megtöltött kis fazékkal a térdén.

— Jöjj, szólt ő, egyél velem. Te sokat dolgozol... éhes lehetsz. Cseresznyém is van ám.

Midőn a leány először látta koromfeketének és piszkosnak, keserves sirásra fakadt. Most azonban már megszokta őt így is szeretni. És ha kedve kerekedett, viszontlátni az előbbi Jancsít, úgy bemártotta kendőjét a közeli patakba és teketória nélkül lemosta.

Arca fehérsége előtűnt, de nem többé a friss rózsás szín, mely csak a szabad levegőn virágozik. — A vérszegénység a bányászok istencsapása.

A vadrózsa bokor piros gyümölcse teljes pompájában állott. Hullottak a levelek. Később az északkeleti hideg szél magával hozta a havat. Május újból visszatért, az ibolyák, a feskék, a vigság, a növények újjá ébredése, a tápláló nedv, a szíveket és madárkákat énekre buzdították. Az egész évszak alatt Nanette és Jancsi hüek maradtak a vén tölgyfához.

— János, szólt a leány, imádkoztál-e ma reggel?

— Nem... erről megfeledkeztem... Ébredéskor még oly fáradt voltam! És aztán, tudod a bányában kinevetik azt, a ki imádkozik...

— Ne bánd! ne hallgass rájuk! Igérd meg nekem, hogy minden áldott nap, imádkozni fogsz.

— Igen ezt ígérem.

Ingecskéje alól kihuzott egy medaillont és Jancsi nyakára akasztotta.

— Azonkívül fogadd ezt emlékül tőlem és igérd meg, hogy mindig hordani fogod.

— Megigérem szentül.

— De mindég... mindég... akkor is ha már férfi leszel! Látod nekem oly sejtelenem van, hogy ez szerencséd hozz neked...

Az országút kihalt volt. A madárkák hallgattak. A csendet csak a kis patak éneke törte meg. Az uton, a mezőkön, a fákon kék füst felhők emelkedtek. De még a láthatáron is. És oda fönn, Isten örködött, a két szegény gyermek fölött.

Jancsi Nanettre pillantott. Ez lesütötte szemét.

— Nanette?

— Jancsi?

— Tudod-e hogy én mire gondolok? Semmi válasz.

— Tudod, hát én úgy elgondoltam, hogy az bizony nagy szerencsétlenség lenne reám néze, ha nem vehetnék el feleségül valamikor; mert a te oldaladon, azt hiszem hogy megjavulnék és jó is maradnék... Odahaza azt mondják, hogy rossz és dühös természetű vagyok... de odahaza, mikor még kicsiny voltam megverték, most pedig elszedik tőlem az összes pénzem... és az anyám minduntalan ismétli, hogy nekem nem szabad megnősülnöm, mert a család támasza vagyok... Láthatod, egyedül csak te szeretsz e világon; és csak a te közeledben tudok én jónak maradni... Nanette... Nanette... Te nem szőlássz semmit... Te sírsz... Hát megbántottalak?...

— Oh, dehogyan János...

— Hány éves vagy?

— Tizenöt.

— És én tizenhét... már bányamester vagyok, négy francot keresek naponta. Néhány év múlva, ha anyám beleegyezne...

— János, nem szabad neki ellentmondani...

Mult az idő. Nanette szépült, János férfi lett és mindketten tiszták és becsületesek maradtak.

Az apácák ellátták munkával a leánykát, husz soust adva neki naponta és ezzel megakadályozták, hogy nénye ne küldhesse napszámba a fiukkal szentolónak a katalán körül. És daczára, hogy a vidéken a vén tölgyet, János és Nanette fájának hívták, senki sem trécselt a leány fölül. Mindenki tisztelte és a bányászok, kik születése óta ismerték, így szóltak Jancsi anyjához:

— Az ön suhancz fia már huszonegy éves, hozzá kell adni Nanettet. Ez egy okos leány és oly csinos, hogy öröm reá nézni... Jó gazdasszony lesz belőle, ki rendben fogja tartani a fehérneműt és nem hagyja majd gyermekeit oly piszkosan, mint a vidék naplopó asszonyai...

— Ne erőltesse magát... ne kísértsen rábírni... János megnősüljön! Egy család támaszának nem szabad megnősülnie.

Egy nap már hosszú órákon át türelmetlenül várta őt Nanette. Nem jött el. Soha sem mulasztotta el a találkát, kivéve a napot, midőn atyja halt meg és ennek már kilencz éve.

Az est sötét és hideg volt. Az ut téli ruhájában, egyenesen, kietlenül és egyhanguan terült el beláthatatlanul a sűrű ködbe veszve. Az üres elhagyott élet képmása volt e táj, melyet szeretet nem kísér. És ezen vidéket szemlélve, Nanette sirva fakadt. Tegnap János is sirt. Az anyja semmiképp sem akar házasságukba beleegyezni. Ah soha!... soha nem tetszett az országút oly kietlennek a fiatal leány előtt. Még sem birta szemét levenni róla. Végre egy sötét pont jelent meg a látóhatáron. Hamar letörtülte hönnyeit. A folt nagyobbodott... olyannyira, hogy egy sóhajjal ajkán suttogó nem ő az!... A bányagazgató kocsija haladt el mellette. Ezt

követte több pont egymásutánban a láthatáron... mérnökök, bányafelügyelők, ijedt arccal szaladtak... Nanette félt és kére-zősködött.

— Zuhatar! kiáltották a gyermeknek, a kettes számú tárnában.

A leány sikoltott, hirtelen forgott vele a világ, beszélni szeretet volna, megkérdezni igaz-e a mit neki mondottak. De újból pusztá lett az út.

Lélekszakadva szaladt az út végéig, míg a kettes számú tárnát elérte, mit egy nagy embertömeg vett körül.

— János! János! kiáltott a leány. Semmi válasz. Senki sem törődött Jánossal. Kiáltása a tömeg lármájába veszett.

Rendőrök tartották fönn a rendet a tárna bejáratánál, visszatartva az asszonyokat gyermekeket és hasznavehetetleneket. Felhuztak egy mérnököt, ki elájult, mialatt a mentési munkát vezényelte és egy munkást, ki barátai segítségére lejtött, holtan húzták föl. Sokan jelentkeztek, hogy őt helyettesítsék és a vonókosár, mely holttestekkel meg rakódva szállt föl, élő férfiakat vitt le újból.

Nanett is közeledett. Eltávolították.

Utat törve magának, holttesteken, sérülteken keresztül, elérte a tárnát, mely a vonóhoz tartozott és a hol a bányászruhák lógtak.

Észrevétlenül vett magára egyet. És visszatért.

— Be akarok szállni...

— Kicsi vagy még, nem használhatnak odalenn.

— Atyám van ott, be kell szállnom.

— Nos hát eredj.

Lemászott a lelógó kosárba. Szédületes gyorsasággal vitte le a gyermeket a mélységbe. Megállott. A leány kimászott, de támolygott és kapkodott levegő után.

Egy árnynyal találkozott.

— Ne menj a baloldali szakaszba, a ki oda belép a halál fia.

De ő bizony belépett, mert ott dolgozott János.

— Hol az a szakasz?

— Az orrod előtt!

Belépett. Fejét a kövekhez ütötte. Holttesteken gázolt keresztül. Sötétség mindenütt. A gáz eloltotta a lámpákat.

Ugy tetszett neki, mint ha agyveleje forogna. Gondolatai elhomályosodtak. Mintha álomban mozogna Nanette, úgy járt... járt folyvást... tapogatta a földön elterülő testeket, nyakukon keresve valamit. Végre megérezte, hogy a medaillonra akadt és ennek folytán Jánosra. — Blzonyos, hogy a többi férfi nem hord ilyesmit. — Barátját karjaiba felfogva, kivonszolta a szakasz bejáratához. Ott betuszkolták a vonókosárba, a csengő megszólalt, a gépész jelt adott és a napvilágra vonták őket föl.

Nanette elájult, János oldalán és felbomlott haja, a fiatal ember arcát fedte.

Sokáig őrlzte a leány az ágyat. Végre elhagyhatta, soványan és halványan. Ez éppen egy csüörtöki napon volt, midőn meg van engedve a bányakórház betegeinek látogatása. És Nanette látni akarta Jánost, hogy megvigasztalhasza. A zuhatar kioltotta szép kék szeme világát. Megvakult.

Midőn belépett a fehér függönyös hosszú szobába, a néma fájdalomnak e honába, Jánost egyedül találta anyjával. Az utóbbi megsajnálva Nanettet, szemét lesütötte és eltávolodott, hogy zavartalanul beszélgethesen egymással. A vak fölé hajolva a leány ezt suttogá: „Én vagyok János... A feleséged jönn hozzád... most már semmi sem választhat el egymástól, most már bevall-

hatom, hogy mennyire szeretlek... Kérd meg hát anyádat, hogy adjon oda nekem.

A beteg halvány arcába vér szökött. Égő könnyek hullottak alá a kötés alól, mely örökre bezárult szeméit fedte.

És mivel János nem akarta Nanette áldozatkésztségét elfogadni, térdre borult anyja előtt.

— Asszonyom, adja oda fiát nekem, megígérem, hogy boldoggá teszem.

— Nem bánom leányom, vidd, ha akarod! Ha nem félsz a nyomortól, menj el hozzá! Hatalmában áll, hogy most már elvegyen, mivel úgy sem lehet többé a család fenntartója.

Alpha.

Halál.

Ejnye, ejnye hogyan is lehet olyan csúnya, félelmes dologról tárgyalni pünkösdkor, a tavasz, a kikelet legkedvesebb ünnepén.

Bocsánatot kérek, nem is arról a rémről kívánok szólni, melyről a legtöbb ember reszkette beszél és a melyet felve emleget, hanem a halálnak egy specifikus neméről, a tettetett halálról, — mely gyakori az állatvilágban, — akarok néhány példát említeni. Az állat, bár szinte félti életét, de azért nem fázik annyira a haláltól, mint a teremtés ura.

T. i. bizony kevés embernek volna kedve magát holtá tettetni, míg az állat megteszi, ha fenyegetik sőt olykor csupa tréfából is tettet halált és oly híven utánozza összes jelenségeit, hogy bizony a könnyen hívő embert becsapja vele.

E színjáték bár a felültettek szerint gyalázatos alávalóság, a kevésbbé érdekeltek előtt nagyon is mulatságos dolog.

Az ilyen stiklikben természetesen jó példával jár elől a ravaszág nagy mestere a róka. Eleget olvasni róla gyermekmesékben.

Bizony már az ő családtagjaival szám-talanszor megesett, hogy egy tyukketrec keskeny nyílásán át prédára mentek. A mikor jóllakott a róka koma, beteljesedett bizrajta a „nem lehet, ám gyere ki.“ Hát most mit tegyen, benn maradt a ketrecben s elnyúlva a földön, nyelvét kilógasztva, szeméit kidülesztve várta az általa bekebelezett pesenyének jogos gazdáját. Mikor aztán a gazda elékerül, látja a szörnyű pusztítást, de meglepődötten konstatálja, hogy a nemezis boszuló keze utólrta az adáz rablót s a néhai gonosztevőt a szemétdombra dobja. Persze hogy ilyen barátságatlan fogadtatás után hősünk odébb kerekedik. De nem csak a róka koma ravaszodik, más állat is ért ahhoz.

Igy néhány évvel ezelőtt egy német orvos, Angol-Indiában telepedett le. Házához tartozott egy 2—3 holdnyi rét, melynek friss füve csábitólag hatott a szomszédbeli marhákra és így azok a csöszök erélyes rendre-utasítása dacára is gyakran ellátogattak oda. Egy napon a szolgák rémült arczzal jöttek az orvoshoz, hogy leütöttek egy brámin bikát, mely rögtön ki is adta páráját. Nos véletlen a brámin bika Indiában szent állat, melynek leölésére az illetőt nagyon is kellemetlen össze-ütközésbe hozza a hatóságokkal.

Az orvos, hogy azt elkerülje parancsot adott szolgáinak, hagyják ott feküdni az állatot, hogy oly színezete legyen a dolognak mintha az állat természetes halállal mult volna ki. Alig hagyták el a rétet, az állat felugrott és vidáman legelésztett tovább. A ravasz állat csak tette a halált, hogy elkerülje az ütlegekkel való kergetést. S ettől fogva a bika mindannyiszor ismételte kisjátékát, valahányszor elakarták zavarni e helyről, melyen jól érezte magát.

Bizonyos körülmények között még a komoly elefánt is ráadja magát a tettetésre. Így Treunent telepítvényes elmondja, hogy egy épen elfogott elefántot két szelidített elefánt között „be akartak kíséni.“ Már közel volt a körülzárt térhez, mikor hirtelen megállt, s tehetetlenül esett a földre. A tulajdonos levette róla a köteléket s hiába

iparkodott a vergődő állatot lábra állítani. Végre az elefánt mozdulatlanul elterült. Treunent maghagyta embereinek, hogy hagyják ott a tetemet; de az emberek alig tettek pár lépést, az elefánt hirtelen fölemelkedett, a rengeteg felé szökött s torkaszakadtából ordítva, nyilván az akarta jelenteni, hogy örvend csinnyre sikerének. Ravasz állat a majom is. Egy uri ember Grácban majmát egy kis nyitl ketrecben tartá az udvarban. A házikó előtt volt egy nagy tál, melyben egész napra való eleségét öntötte gazdája. A mikor a majom fenn ült a hintán vagy szunyadozott, a szomszédban tartózkodó varjak mindig felfalták a vacsorára hagyott eleségét. Ez tarthatalan helyzet volt s a majom elhatározta, hogy bosszút áll. Lássuk, tervét mikép hajtá végre. Az ülő-karón rosszullett színlelt, becsukta szemét, lehorgasztotta fejét, később pedig lassan, a betegségtől mintegy elbágyasztva leszállt a földre. Ezzel persze rögtön elriasztotta a varjakat, melyek a közeli fákra menekültek. De a majom nemsokára elterült a földön s olyan mozdulatlanul hevert mintha halott volna; a varjak tényleg kimultnak hitték és nagyon is közel kerültek a néhány elemőzsiás csészéjéhez. A legmerészebb azonban mely elsőnek közeledett, ugyensak megjárta. Alig hogy kinyújtotta a nyakát, feltámadt a majom és egy-kettőre teljesen megkopasztá a szerencsétlen rikácsoló áldozatot és azután elégytlen dobta el magától. A varjak azután ez időtől fogva többé nem jelentkeztek. A majom tehát fényesen megboszlta magát. A halállal való kaecintás és ujbóli feltámadás a védelem céljából mint látjuk az emlősök-nél nagyon is ki van fejlődve. De találjuk ez ösztönt a madaraknál is, és különösen a pókféléknél és rovaroknál. A kik e csinos bestiákra már valaha vadásztak jól tudják, hogy sokféle faj van, mely mihelyt érzi, hogy meg akarják fogni, leereszkedik a földre, teljes nyugalomban marad, úgy, hogy szinte lehetetlen fölfedezni. Mennyi érdekes és csinos fajt szalaszt el ilyen módon az ember, a ki az entomológiának a híve. Vannak rovarok, melyek hirtelen elosonnak, mások óraszámra is tetteik a halált sőt vannak olyanok is, melyek inkább a tűzön pörköltetik magukat, semhogy megmozduljanak. Ez azután az igazi jobb ügyhöz méltó kitartás.

Török.

Elza,

Ködös tavaszi reggel volt. Az eső sűrű cseppekben pergett alá. Künn járkáltam a határban, kerülve az embereket; hisz mindenki csak gyötört, csak kintzott. A szél felém veré a távoli kis falu harangjának csengését s az úgy vonzott, úgy hívogatott, hogy önkénytelen követtem hangját... Betértem... Egész más áhitattal, mint máskor. Oly kevesen voltak benn Beültem egy padba. Elöttem egy imakönyv feküdt. Régi könyv volt, borítéka már letöredezett, lapjai egész megsárgultak. Forgatni kezdtem a lapokat s az egyikben női írásra akadtam. Az idő vasfoga már nagyon meglátszott rajta; itt-ott eltörölődtek a betűk, — talán a reá hulló könny-cseppek miatt. Lassan, lassan kibetűztem a következőket... „Nem bírom tovább, a fájdalom legyötört. Küzdöttem, harcoltam, míg lehetett. Lelkem megtört a szenvedés súlya alatt. Szeretek örökké; — utolsó szavam neved...“ Többet nem bírtam átolvasni, egészen elmosódtak a betűk, — Megtört szív — mennyit szenvedhetett, ki e pár sort írta. Elöttem láttam arcát. Fekete haja szétbontva, szeméből könnyek hullanak alá. Láttam a multját megjeleni. Zavart sűrű ködképek forrongnak előttem, de nem — most már tisztán látok, — igen egészen tisztán... Megragadtam a könyvet s imádkoztam buzgón igaz szívből azért, azért az ismeretlenért, kit annyira üldözött a sors

A lealkonyodó nap utolsó sugarai befestik a fél égboltot s ennek azurkékje egybeolvad azzal, csak a nyugati égbolt alja lesz tűzpirossá.

Minden oly csendes, mintha a természet csodálásába volna elmerülve.

Az erdő aljában egy ifju járkál... Megáll egy Máriakép előtt. Nézi s annyira elmerül nézésébe, hogy csak akkor rezzen össze, a mikor hátulról két kis kéz fogja be szemét.

— Elza! Eljött, — köszönöm. Ugye meg fog hallgatni engem.

— Eljöttem s most kérdezzen.

Endre megfogja a lányka kezét, bele-nézz annak szeméibe s elhaló hangon kérdi... szeretsz?

Elza nem válaszol. Lesüti bársonyos szempilláit; odahajtja fejét az ifju vallára.

S aztán oda térdelnek a kép elé s Elza, Endre szavait halkán utána mondja

És fölragyog az esti csillag is az égen. Beletekint a lányka szemébe s mintha azon két szép csillag ragyogását irigylené; sűrű fátyollal vonja be arczát.

Egyedül találjuk Elzát. Kezében egy kicsike kis érem, benne a szűz anya képe. Mária! kit ismerni tanultam segíts. Te látod szenvedéseimet. Mit fog szólni atyám, ha megtudja. Nem, erre gondolni sem merik. Tovább nem bír szívvel, kitör aból a keserűség. Szemei könnyel telnek meg. Csókolja a kis érmet; apja belépésére keblébe rejti el.

— Elza mit tettél el, mutasd!

— Ne kérdezze apám.

S az öreg szívét iszonyatos sejtelen járja át. Ő látta már egyszer térdelni a lányt egy feszület előtt, de az elfutott, mielőtt még egész biztosan felismerhette volna. Megragadja Elza kezét.

— Akarom látni, mi az, mit rejtegetsz.

Elza erre a fájdalom súlya alatt önkívületben kiveszi a kis érmet s apja elé tartja.

— Nézd atyám! Én ismerni tanultam őt és szeretni... Az anyát, — kinek fia a szeretet vallását hirdeté... Én hiszek benne.

Az öreg görcsösen kap homlokához; karja lehanyatlak. Jehova büntetsz, sujtasz egész haragoddal. Legyen meg akaratom... Leányom! Vétettél Istened, vétettél szülőid ellen. Térj meg, a vagy ősz atyád halálát akarod, ki téged csak mindig szeretettel veit körül.

Elza nem bírt válaszolni. Kezébe szoritja a képet. Eszébe jut az ima, melyre Endre tanította. Térdre borul s suttogja: „Üdvözlégy Mária...“

S ősz apja ott tépi ruháját és haját. Siratja leányát, ki elhagyta az ő és ősei Istenét.

A hold sápadt fénye bevilágít a templom ablakán. Nincs benn senki. A kis mécs örök lángja vet némi világot maga körül. Léptek zaja hallatszik, valaki már a kilincset tartja. Kinyílik az ajtó s belép Elza.

Arczának rózsái már elhalványodtak. Szemének fénye már megtört. Félénken tekintget körül. Oda néz az oltárra. Látja a Mária szobrot. Szemei merőn reá tapadnak. Közeledni akar... lábai megtagadják a szolgálatot. Erőlködik... Igen, most int a szűz anya, arczának szelid mosolya maga a boldogság... Oda rohan az oltárhoz, térdre borulva rebegi.

— Mária! Hozzad jöttem. Eljöttem búcsuzni, E szenvedéssel telt életet nem bírom már hurrázolni... Vele akarok egyesülni... Igen megyek, sietek. S aztán széttekint a templomban számlálva a padosorokat... Egy, kettő... négy. Itt szokott Endre ülni. Itt van a könyve. Nem akarok téled búcsú nélkül elválni, tud meg hát sorsomat. S aztán ír, ir sokat... És megcsókolja a szűz anya fátyolának szegélyét, meggy kifelé.

A küszöbről megegyeszer visszatekint, leborul a kövekre; aztán kirohan a sötét éjbe.

Előtte nem messze egy folyó kavargó mély örvényével. Fut egyenest neki. Már nincs messze... Megáll a part szélén. Kiveszi az érmet, Endre, szűz anyám segíts!

Egy sikoly hallatszik, visszaverődve a hegyoldalra; az égről egy kicsike kis csillag hull alá a földre — és azután csendes lesz minden.

Szoltányi Elek.

Hát annyira . . .

*Hát annyira rám süttve bösz jeled
Rátság, Kainnak átkos bélyege?
Szívemben ki csak parányka helyet
Adhatna nő számomra nincs-e?*

*Csal arczképem, anyám és csal a szem?
Rokon, barát, ellen mind mind hazug,
És összeesküdt rendre ellenem.
Hogy rontva rontson hízogó szavuk?*

*Esdek, kérek, könyörgök és hiába:
Kéz nem akad kihuzni tövisem.
Kezdem fönt vagy lent, egész a sárba;
Nem ért, nem tud szeretni senki sem.*

*Van-e férged, csak egy is, óh! nagy Isten
Kinek nem adtál hű párt, szeretőt?
Millió világ, hallom, hogy zúgja: nincsen;
Én tagadva állok trónod előtt.*

*Zörgess, mondád; zörgettem, nem nyitott
Ajtot senki; bezárt szemök, fülök;
Ki rám adta a Kain billogot
Vedd is le hát, óh, mert megőrülök.*

Bernáth Lajos diák

Adatok

Galgóczi város ethnografiájához.*

Irta P. I.

Város szerte lépten nyomon hallok a panaszokat az idegen forgalom csökkenéséről; panaszokoznak a bérkocsisok, hogy fogataik üresen járnak ki a vasuti állomásokra, jajveszéknek a vendéglősök, hogy szobáik üresen állanak és szidják a szerencsétlen vasuti politikát, mely a személyforgalmat állítólag eltereli.

Sajnos a dolog igaz, de nem a vasutban van a hiba.

Nem a vasut az oka idegen forgalmunk csökkenésének, mert hiszen a vasut a mint elviheti, úgy el is hozhatja hozzánk az idegent, hanem mi magunk vagyunk okai annak midőn semmit sem teszünk abban az irányban, hogy magunkat a művelt világgal megismertessük.

Bir-e tudomással az idegen arról a fenséges panorámáról, melyet a bérkoszoruzta Vág völgye nyújt a várhegyi kilátásról, a mely felséges királyunkat is bámolatba ejtette? Bir-e tudomással az idegen a péteri fensik balzsamos levegőjéről s a „slivova dolina“ üdítő hűvösségéről, mely enyhet ad a kánikula perzselő hevében.

Mondjuk ki őszintén, hogy nem bir, mert ha birna, az üdülést kereső közönség Tatra magas bércei helyett bizonynyal a veszélytelenebb „slivova dolina“ mélyeit keresné fel.

Alig van már számbavehető város a kontinensen, mely monografiáját és ethnografiáját meg nem iratta és közzé nem tette volna, csak mi vagyunk e téren hátra, bár egyebekben városunk a korral való haladást mindenkor szem előtt tartotta, a mint azt utcainknak kivilágítása és hasonló arányokban történt kövezése is tanusítja.

Nem vádolok e mulasztásért senkit, tudom, hogy a városunkat ért elemi csapások, tűz, árvíz, jégeső és a szabadválasztások

* Irva 1901. december havában. (Szerk.)

következtében beállott súlyos pénzügyi válságok megrontották polgáraink vagyoni helyzetét, csökkentették városi bevételeinket elannyira, hogy nagyobb szabású ethnografiai mű létesítése könnyen felbillenthetné városunk pénzügyi mérlegét, de kénytelen vagyok konstatálni, hogy a kor színvonalán álló városi ethnografiai mű hiánya miatt szeretett városunk erkölcsi reputációja már is csorbát szenvedett.

Ezt a csorbát rajta a Pallas magyar Lexicon utította.

Ez a könyv, mely például Kassa, Pécs és más provinciális városoknak föliánsokat szentel, városunkról alig néhány sorban emlékszik meg töredékszerű ismertetéssel csupán vázlatos képét adva annak, azt is valótlán adatokkal eltorzítva.

Ezen képet igyekszem én ethnografiai és monografiái adataimmal részint kiigazítani, részint kiegészíteni, nehogy az ismeretleneket valódi mivoltunk iránt megtéveszsek.

Én a Lexikon cikkének tárgyilagosságát eleve kétségbe vontam s abban bizonyos czélatosságot véltem föltalálni, mely feltevésben nem is csalatkoztam, mert amint sikerült kipuhatólnom a bennünket ismertető cikket, versenytársunk, a nagy nevet csupán nagyzási hóbortból viselő „Szombat“ város egyik szülöttjének tollából ered, a ki középkori hagyományok után indulva úgy vélte szülővárosának ügyét szolgálalni, ha városunknak hírnevét és fényét a Lexicon olvasói előtt elhomályosítja.

Kiderül ez mindjárt a cikk első sorából, mely szerint: „Galgóczi nagyközség 7216 lakossal bir.

Hát falu vagyunk mi, hogy minket községnak nevez? Hat nem vagyunk mi város?

Nem-e mutatja már városunk német neve s „Freistadt“ városi minőségünket? a melyet tőlünk eddig senkinek se igyekezett elvitatni.

Nem-e volt ugyanarra városunk magyar neve is? Csak az etymológiát kell segítségül hívunk, hogy azzal tisztába jöjjünk.

Ez a név Galgóczi ugyanis az etymologia csalhatatlan szabályai szerint német eredetű, áthasonlás útján a német „Galg“ szóból ered, a mi magyarul tudvalevőleg akasztófát jelent. Az akasztófa pedig a közép korban városi kiváltság volt. Nevünk mutatja tehát, hogy akasztófa kiváltsággal bíró város voltunk, mi pedig kiváltságainkról, szerzett jogainkról soha le nem mondtunk s azokat tőlünk sem az újabb törvényekbe lefektetett közjogi fictiókkal sem Lexicon cikkeivel elkobozni nem lehet.

De a népköltészet adatai is városi minőségünk mellett tesznek tanuságot, mert azt a közkeletű népdalt „falu mellett van egy ház, zsidó lakik benne“ városunk apraja, nagyja a „város végén van egy ház“ módosítással énekl.

Végül hivatalos adatok is igazolják városi minőségünket, jelesül a hivatalos közzege a hirdetések fogantató dobos ma is városi polgárok „páni mescsani“ czimzésel illeti a dobszóra összeseregülő közönséget

De ha ezen történelmi és ethikai jelenségektől el is tekintünk, városunk népességének száma, összetétele, műveltségi foka, kulturális és társadalmi intézetei, modern közlekedési eszközei, gazdasági ipari és kereskedelmi fejlettsége szükségképpen megadják neki a városi jelleget.

A Lexikon cikkirója városunk népességét 7216 lélek számra teszi.

Ugy látszik a cikkiró ur élénk tudatában van annak, hogy a sikkasztások korában élünk s városunk lakosságából 1000 lelket könnyű szerrel elakar sikkasztani csakhogy fölényünket szülővárosával szemben csökkentse.

Vagy tán nem bir tudomással arról, hogy Lipótvár, a börtönrendszerünket tanulmányozó német büntető jogtudós által üdülő helynek nevezett országos fegyintézet — közgazgatásilag városunkhoz csatoltatott s ez által népességünk száma 1000-el emelkedett?

Városunk polgárságának fennkölt gondolkodására vall, hogy nem átalotta a közönséges polgári jogaitól is megfosztott fegyenzereget kebelébe fogadni.

Pedig a galgóczi városi polgár büszke polgári minőségére. A classicus ókorban a civis romanus sum, nem jelentett többet, mint „a já som mescsau,“ én galgóczi polgár vagyok. Tudatában van polgári erényeinek s exclusiv polgár önértetét mi sem jellemzi jobban, minthogy nála a jövevény ki 35 év előtt telepedett le közéjük s 35 éves multja és minden esaládi köteléke őt e helyhez fűzi, még ma is legfeljebb „homo novus“ új ember számba megy.

Jellemző az autochton galgóczi polgárra az ősi röghöz való ragaszkodás. Itt születik, itt él és itt hal meg, hogy itt pihenje örök álmait. Szinte közmondássá vált „frasták isól, frasták porisol,“ hogy a galgóczi ember nem utazik. Ebben leli magyarzatát, hogy a nagy világ felfedező és utazók közt mind eddig galgóczi ember nevével nem találkozunk. Igen a galgóczi polgár nem járja bolygó hollandiként a világot, hanem gyümölcsözötti tehetségeit szeretett szülővárosa javára a bölcsőtől a sirig.

Ezen hagyományos vonások dacára városunk még sem közönséges vidéki város, hanem határozottan nemzetközi jellegű s a fejlettség magas fokán áll.

Idegen országok szülöttje, ha ide téved közénk s megismeri rokonszenves sajátosságainkat szivesen telepszik meg köztünk és igyekszik hozzánk hasonlónak lenni. Innen van, hogy lakosságunk nem csupán hazai elemekből áll, hanem idegen országok népessége is díszesen képviselve van benne, jelesül az olasz és francia nemzet.

Értelmi fejlettségünket mi sem tanusítja inkább, mint hogy a közoktatási államkormány városunkat tette meg Nyitra vármegye tanügyi központjává Galgóczot téve meg a tanfelügyelőség székhelyévé, elismervén ez által közművelődési túlsúlyunkat, mely kulturális intézeteinkben is kifejezést nyer, milyennek az állami polgári iskola, a rom. kath. és izraelita népiskolák s a rom. kath. iskola mellett fennálló gazdasági szakiskola, mely kiindulási pontja a városunkban is felszínre került agrármozgalomnak, valamint a városi kisdudóvó, mely is az ujabban nagy arányokat öltő népességmozgalom folytán kiváló látogatottságnak örvend.

A művészetek terén is szép eredményeket értünk el.

A zenei téren Radics Sándor és társai szereztek immár nem is országos, hanem nemzetközi elismerést a galgóczi névnek, a mint mai részleges bécsi kirándulásuk is mutatja.

Ujabbban a festőművészet is virágzásnak indult, különösen hölgyeink karolták azt fel, francia nemzetnek hatása alatt, hódolva a francia irányynak.

Figyelemre méltó c mellett, hogy Nyitramegye törvényhatósága városunkat tette meg a galgóczyi járás központjává s a törvényhozás bölcsessége a járásbíróság székhelyévé, melyeknek működésére városi közállapotaink oly emelő befolyást gyakoroltak, hogy utóbbi szűkebb körben is a „curia“ nevet vívta ki magának.

Társas életünk fejlettségére vall hét társas együletünk, melyek külön periferiákba igyekeznek társas igényeinket szolgálni, nevezetesen a polgári kör* és a casino; mint nevük mutatja amaz a demokrata, emez az aristokrata hajlamokat gyűjtve kebelébe.**

Sajnos, hogy városunk mindaddig nélkülözi a helyi sajtó intézményeit, de erős a meggyőződés, hogy ez a kérdés is a közel jövőben megoldást nyer, mert nagyarányú fejlődésünk hova-tovább lehetetlenné teszi a személyi hírek napi események, politikai és társadalmi kérdésekről folyó cizmecserék, nyílt téri közlemények stb. a szóbeliség és közvetlenség elvei szerint való terjesztését.***

Ujabb időben a ipar is nagy haladást tett.

A kisipar a gyáripar felülkerekedése folytán hanyatlott ugyan, de közgazdaságunknak még mindig számottevő tényezője, különösen a fekete iparágak.

A csizmadia ipar ma is féltékenyen őrizi régi hírnevét; kivüle virágoznak a füstös iparágak, jelesül a kéményseprő és a sódar kikészítő ipar, mely szorgalmas háziasszonyaink által házilag is sikerrel üzetik.

Ellenben szomoruan kell konstatálnom, hogy hanyatlott a kefekötő iparunk, sőt talán kiveszőben is van, a mi kétségtelenül akarati összefüggésben áll a peronospora fellépése és a gyakori jégverések folytán bekövetkezett gyengébb bortermekekkel.

Kisiparunk hanyatlásáért azonban bőven kárpótól bennünket gyáriparunk fellendülése, a mint azt a lipótvári városrészben működő Hungária aranyozott áruk gyára, állami vasbutor és vászongyár mutatják; valamint nagy mértékűt ölt sör és maláta gyártásunk, melynek telepei közül csak az „első galgóczyi sör“ és az „első galgóczyi maláta gyár“-at hozom fel, a többit nem is említve.

E pontnál sajnálattal kell megjegyezni, hogy a tűzvész martalékvá lett spagát gyárnak közgazdaságunk nagy kárára ma is romokban hever, de hiszszük feltámadását.

Kereskedelmünk virágzását ékesen hirdeti a számtalan czégtábla.

Kereskedőink főbehozatali czikkei a divatárak a hölgyek; szeszes italok a férfienem részére, a melyek azonban a hölgyek által is szoktak fogyasztatni, továbbá: liszt, gyarmatárak, ezek közt a spanyolnád, mely kiváltképpen mint népnepvelési eszköz kerül forgalomba.

Főkieveteli czikkeink: szőlő, bor és libamáj.

E helyütt örömmel kell megemlítenem, hogy egyik újabban betelepedett nemzet

* Elszlott mint a búborék. (Szerk.)
** Azóta már több vadásztársulat is alakult s ezzel egyidejűleg fölverték egy mentő-egylet alakításának tervét is. (Szerk.)
*** Sőt nem is egy, hanem háromnyelvű lapunk van, a mi egyetlen az országban. (Szerk.)

gazdánk ki eddig a Nyitra folyó hajózhatóvá tétele tárgyában fejtett ki nagyszabású agítációt, újabban egy libamájpástétom gyár felállításán fáradozik, kettős célt akarva elérni, először, hogy hazánkból az idegen strassburgi ipar termékét kiszorítsa, másodszor, hogy libatenyésztésünk felvirágzását idézze elő.

Közlekedési és forgalmi eszközeink közül említendő a világ négy tája felé szétfutó vasuti hálózatunk, mely két állomással világ forgalmunkat van hivatva lebonyolítani, továbbá vízi utunk a Vág folyón tutajközlekedés számára, a közönség szolgálatában egész a tettelegességig versenyző számtalan bérkocsi vállalat és a népszerű omnibus, mely orvosaink által egyttal mint idegerősítő szer is ajánlatik.

A galgóczyi polgárnak legkedvesebb foglalkozása a szőlőművelés, melynek terén fényes eredményeket ért el a szőlőnek ugy hámozott mint hámozatlan állapotában.

A galgóczyi csemege szőlőfajok közül világhírre emelkedett a galgóczyi ökörszem szőlő, amely ezen elnevezés alatt keresett cikkét képezi főleg a berlini piacnak.

Azonkívül a szőlőhegyek kellemes vörös és fehér asztali borokat szolgálnak.

Különös előszeretettel örvendének a kőhegyi vörös és a kiállításai érmekkei, elismerő oklevelekkel ismételtén kitüntetett „tepla izba“-i* fehér bor, melyek kapós cikkei a nagyvilági borspiacnak, de sajnos csak ritkán és akkor is kis mértékben kerülnek helyi közfogyasztásra.

A galgóczyi bort bizonyos kellemes savanyu iz jellemzi. Hogy azonban a galgóczyi bort zabszalmából sajtolnák s hogy valaha rabokat vallattak volna vele mindez a mesék világába való ráfogás, melyet a vegytani analízis éregeen megczáfolt s illetve positiv adatok egyáltalában nem támogatnak.

A város lakosságának uri passiói közül említendő a vadászat, a mely a lakosság zöme által régi kiváltságaikhoz hiven ma is tér- és időben korlátlanul üzetik.

Történeti műemlékeink közül nevezetes a gróf Thurzó-féle étlap melyet egyik ismert gurmaununk és nagy erőnk fájó emlékezettel hazánk szebb múltjára féltékeny gonddal őriz; a mely szerint az ebéd 52 fogásból állott és rajta csak a „tehenhús“ hat változatban volt képviselve.

Továbbá nevezetes műemlékünk volt csak a közel múltban a Lehel tornya; kétségtelen bizonyítéka annak, hogy Lehel vezér is városunk polgára volt, minek emlékezete ma már csak egy utcánk nevében maradt fenn, mert az ősi tornyot lebontotta a városunkban is jelentkező üzleti szellem, hogy helyébe kényelmes családi hajlékot emeljen magának.

Itt azonban eszmetársulás révén eszembe jut a súlyos jogsérelem, melyet ezredév óta szenved városunk az által, hogy a híres Lehel kürtjét, melylyel Lehel vezér hadait — nyilván a galgóczyi polgárok őseit — hívta a csatába, a melylyel az áruló Konrád hcrezeget fejbe ütötte és maga előtt küldötte a másvilágra, hogy ott neki az ősi magyar hit szerint szolgáljon, Jászberény városa immár egy ezredéve birtokában tartja s nekünk kiadni vonakodik.

* magyarul = döcögő alkalmatosság.

Azt hiszem elérkezett az időpont ezen jogsérelem megszüntetésére.

Értekeztem e tárgyban helybeli jogi szaktekintélyünkkel s ő biztos sikert helyezett kilátásba.

Jeles jogászunknak ugyanis a ki egyttal a spiritismussal is tudományosan és gyakorlatilag foglalkozik sikerült felidéznie Lehel vezér szellemét, a ki bármely pillanatban hajlandó a bíróság előtt megjelenni, hogy tanuságot tegyen városunk igazságáról.

Ily kecsgetető kilátások mellett a jog, törvény és igazság korszakában rendületlen meggyőződéssel hiszem, hogy ezredéves nélkülözés után visszazerezzük ősi kürtünket s a Somogy és Gábor hegy ormai újra visszhangzanak a dicső kürt diadalra hívó szózatától.

Zuhatar.

Kolostorba jártak. A fiu a barátokhoz, a leány az apácákhoz. Este az iskolából hazajövet találkoztak az uton és elbeszélgettek. Könyveikkel megtöltött táskájukat, a földre tették, leültek a nagy tölgyfa tövébe, melynek keronáját, csak a minap törte le a szélvész. Mögöttük egy vadrózsabokor nyult a magasba.

Ezen a helyen a fű, üde, zöld színben pompázott Csapán az ut közepén elhuzódó mély, fekete, barázda, emlékeztette az embert, a közelben fekvő kőszénbányára.

Bőr sipkában, mezitláb, bányászok haladtak el mellettük; arcuk oly fekete volt, akár a négerekké és piszkos, fekete lámpást vittek a kezükben: „Nézétek, szölottak, megint együtt vannak Jancsi és Nanette!“

Nanette, szemmel követte őket, mialatt ábrándosan morzsolta ujjai között, az ut fűvét, eközben elfeledve mondókáját,

— És azután? azután? suttagá Jancsi.
— Nem tudom már, hol hagytam félbe...
— Jancsi, mond, ha te nagy leszel, te is majd a földalá mégy dolgozni, messzi a szép napvilágtól és a mi tölgyfántól?
— Hát? ... azt teszem a mit atyám tett... Mond Nanette miért nem szereted a bányát?

— Mert akik oda leszállnak egész fekete-kék lesznek... És azután, tudod atyám ott halt meg... Anyám ekkor már a menyországban volt, egy néném vett magához és ez időtől fogva kapok oly gyakran verést.

Elhallgattak, megadással horgaszta le fejüket. Megszokták már az élet nyomorát. Még ugyan csak gyermekek, de nem csudálkoztak a szerencsétlenség fölött és nem ejtette őket kétségbe. A legkisebb örömsugarat méltányolták és tudták, hogy ezért imában kell köszönetet mondani a jó Istennek este és reggel. Azon szép jó imában, melyet az iskolában tanultak, mely az éjjel édes álmot, nyugodalmat hoz fáradt pilláikra, napközben pedig vigaszt nyújt nekik.

Egy este Nanette hiába leste, hogy Jancsi, kőczos hajával, üde, vig acrzával elébe szalad. A tölgyfa alatt ülve, sokáig várta, szomoruan nézve kis kosarába, melyben egy darab mézeskalácsot hozott számára.

Fölkelt és távozott. Zavart arcczal nézte a bánya magas kéményeiből emelkedő füst oszlopokat és a napot, mely piros felhőkön nyugva tünt le a Saint-Etienne negyed mögé ott, hol a gazdagok laknak. Későn volt már. Biznyára verést kap. De ma legálább megérdemli.

Másnap türelmetlenül várta. Jancsi eljött; de szemeli vörösek voltak.

— Te nem tudod, ugy-e? hogy atyám tegnap a bányában meghalt...

ót a légi útban követte az esés következtében szörnyet halt. Severó léghajója állítólag egyike volt azoknak, a melyekhez a tudomány emberei bizalommal tekintettek. Egész Francziországban és főként Párisban nagy részvétet kelt a közkedvelt és nagy képzettségű diplomata tragikus sorsa.

A budapesti művészvilág elragadtatással beszél az operaház új tagjáról Ambrus Zoltánról, a ki bemutató föllépésében kitűnően iskolázott hangja és intelligens játéka által egy csapásra meghódította a közönséget.

HIREK.

Lapunk tisztelt munkatársainak, barátainak és olvasóinak őszinte szívből boldog pünkösti ünnepeket kíván a szerkesztőség.

(Városi közgyűlés.) E hó 14-én délután közgyűlést tartottak a városháza gyűléstermében. Dr. Skarinitzel Gyula nem volt hajlandó a várostól bérelt rét egy részét a városnak átengedni, de most minthogy a város ezen területért évi 60 koronát visszaterít átengedi a kérdéses területet. Az esküdtképes tagok összeírásával a közgyűlés Ronchetti Rezső biz. tagot bizta meg. A Nyitrán létesítendő iparkamara ügyét a közgyűlés többek hozzájárulása után elvetette, minthogy az nagy terheket róna az amugy is szegény és sok bajjal küzdő iparosokra. A vallás és közoktatásügyi miniszter 500 koronát adott a helybeli tanonciskolának, a mit a közgyűlés tudomásul vett.

(Halálózás.) Gáthy Barna a lipótvári fegyintézet robonszenves tisztviselője életének 39-ik évében a tudóvész áldozata lett és e hó 11-én délután temették el a fegyintézet sírkertjében. A temetésen nemcsak az intézet tisztviselői kara, hanem az egész környékből igen sokan részt vettek s különösen Galgóczról az intelligencia nagy része képviselve volt. A beszentelést és temetési szertartást a fegyintézet evangélikus lelkésze Dömény Zoltán végezte, az illavai lelkész Babics Dániel segédletével, a ki a sirnál megható beszédet tartott, a buzgó fiatal hivatalnok porai fölött.

(Fényes esküvő.) F. hó 11-én diszes esküvő folyt le Budapesten Jézus Szent Szive templomában, hol ugyanis dr. Gyarmati Viktor ügyvéd oltárhoz vezette Mauthner Lenkét, Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkeskedő leányát. A templom zsufolóság megtelt a legelőkelőbb közönséggel, földbirtokosok, a jogászvilág, a fővárosi tanács, kereskedők nagyszámu képviselőivel, nemkülönben a rokonság és jóbarátok számos tagjával. Az új házaspárt, nemkülönben az oly nagy mérvben közbecsülésben álló örömszülőket minden oldalról melegen üdvözölték.

(Megfult gyermek.) Megrendítő szerencsétlenség történt e hó 5-én Bvóriban Stefanek uradalmi béres ugyanis egy olyan házban lakik, á hol az udvar felől egy folyosóalakú konyha vonul el, a melyből azután három ajtó nyílik, a melyek mindegyike egy-egy béreslakást zár el, a melynek lakói közösen használják a hosszában elvonuló konyhát. Stefanekék az első számú lakásban laknak. A férfi napi dolgait végezte a felesége pedig kiment a határba babot ültetni és két kis gyermekét lefektetve, a szobában hagyta őket s a közös konyha ajtaját reájuk zárta. A gyermekek egy ideig nyugodtan aludtak, de később a hat éves fiu fölébredt és játszani kezdett. Játék közben gyufára

talált s amint azt gyujtogatta egy szikra a kosárba esett a melyben egy kottló ült tojásain. A száraz szalma tüzet fogott és meggyújtotta a butorokat is. A fuicska kétségbeesetten rohant kifelé és a második béreslakás ajtaján keresztül a nyitott ablakon át az udvarra futott. A négy éves kis leányka ezalatt tovább aludt az ágyon, a tűz terjedt és a fojtó füst ránehezedett a kis ártatlan gyermek tüdejére. Hirtelen fölébredt a nagy füstre a kis leányka és ösztönszerűleg menekülni akart, de a füst már annyira elgyöngyítette a parányi teremtést, hogy a konyhában összeesett. A füst itt is nyomon követte, úgy, hogy mire segítség érkezett már az angyalok seregében volt a tiszta lélek. A vizsgálatot a kir. ügyészség elrendelte és a boncolás megállapította a szénoxid mérgezés s a folytatás az lessz, hogy a szegény szülők vétkes gondatlanság vádjával terhelve állanak a bíróság elé.

(Az udvarias vendégek.) Lapunk mult számában megemlékeztünk arról, hogy a Salvator Lipót főherceg tulajdonát képező »Meteor« léghajó utasai a nemeskürthi határban ereszkédtek le, a hol igen barátságos fogadtatásra találtak Szeszler Benő házában, Hoyos grófnő, Schrötter Friczi és Hinterstoissen kapitány Bécsből egy levelet intéztek Szeszler Benőhöz, a mely levélben ismét telten köszönetet mondanak a páratlan szíves magyar vendéglátásért.

(A lipótvári állomás kibővítése.) Már több ízben volt kellemetlen föladatunk azokról a kritikán aluli állapotokról megemlékeztünk, a melyek a lipótvári állomáson észlelhetők. Nap-nap mellett hallgatjuk azokat a kifakadásokat a melyeket az utazó és az utazás költségeit viselő közönség jogos fölháborodással emleget a piszok és a helyszűke miatt. Ha egy vonat beérkezik az állomásra, akkor egészen megtelnek a várókamarák, valamint az étkező odú is, amiért azután a későbbi vonatokkal érkező közönség kénytelen esőben, szélben és hidegben szabad ég alatt ácsorogni és kitenni magát a legnagyobb veszedelemnek. Nem régeből egy utazó Frideczky Timót főszoigabirót tette felelőssé a türethetetlen állapotokért, pedig abban épen rossz helyen kopogtatott, mert járásunk főbirája volt az, a ki alighogy hivatalba lépett, rögtön megindította nemcsak a hatáskörében, hanem társadalmi uton is az akcióra arra nézve, hogy ez a rég várt javítás, illetve kibővítés mielőbb folyamatba tétessék, a mely ténykedésnek az eredménye is megvan, mert ma-holnap köztudomásul fog jutni az, hogy a munkálatok a jövő év folyamán teljesítve lesznek. Nem szokásunk legyezgetni senkit, de nem hagyhatjuk szó nélkül azt, ha valakit meg nem érdemelt támadás ér.

(Névmagyarosítás) Rebro Ferenc galgóczi lakos nevével belügyminiszteri engedéllyel Szőlősi-re változtatta.

(Iskola látogatás.) Jánosy Gyula, segéd-tanfölgyelü a napokban a róm. katolikus népiskolát látogatta meg. Megelégedéssel konstátálta, hogy az oktatás az iskolában minden tekintetben megfelelő és dicsérettel emlékezik meg arról, hogy a magyar nyelv tanulása a legmesszebb menő kívánalmaknak is megfelelhet. Szóval a tantestület hiven teljesíti kötelességét és ha mindennek daczára még hiányok tapasztalhatók, úgy ezt csak az egyes osztályok túlzusfolttságának lehet tulajdonítani. Ez irányban azonban az iskola szék elnöke megnyugtatója a tanfelügyelőséget és értérséje adja, hogy az iskola kibővítése már a legközelebbi jövőben a megvalósulás stádiumába lép.

(Lelkiismeretlen szülők.) A Vág folyó város felöli kis ága épen a házak kertje alatt fut el és nagyon sokszor lehet ott gyermekeket találni, a kik felügyelet nélkül játszanak a vízparton. A multkorában néhány gyermek kedvet kapott és a többieket is ösztönözve, mindannyian megfürödtek a Vágban. Hogy a mostani hideg időjárásnál halálos veszedelmeket rejt magában az ilyen gyermekjáték, azt nem szükséges magyarázni, de iparkodnunk kell azon, hogy még mielőtt valami szerencsétlenség történik ebből kifolyólag, véget vessünk a gyilkos játéknak, a mit csak a legszigorúbb bírsággal lehet elérni, a könnyelmű szülők rendhez szoktatására.

265 1902 végrh. szám.

Arverési hirdetmény.

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nyitrai kir. törvényszék 1901 évi 18199 és 18201 számú végzése következtében Polányi József ügyvéd által képviselt a póstyéni takarékpénztár javára Praznovszky József és társai ellen 70 és 232 kor. s jár. erejéig 1902 évi február hó 2-án fgnatosított kielégéti vérehajtás útján lefoglalt és 900 kor. becsült következő ingóságok u. mi; 2 ló és 2 tehén nyilvános árverésen eladatnak,

Mely árverésnek galgóczi kir. járásbíró-ság 1902 évi V. 18 és 19 számú végzése folytán 232 kor. tőkekövetelés, ennek 1901 évi október hó 30 napjától járó 6% kamatai 1/3% váltódlj és eddig összesen 47 kor. 39 fill. ben bíróilag már megállapított költségek 70 kor. tőke ennek 1901 november 1-től járó 6% kamatai 1/3% váltó díj 44 kor. 44 fill. költsége erejéig Pöstyénben leendő eszkölzésére 1902 évi május hó 31 napjának délutáni 2 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglatatták s azokra kielégéti jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Galgócz 1902 évi május hó 13-án

Bírócz Zsigmond

kir. bírósági végrehajtó.

2737/1902 sz.

Hirdetmény.

Karkócz, Bucány és Maniga községek telekkönyvi betéteinek szerkesztésére kirendelt bizottság közhírré teszi, hogy az 1886. XXIX., 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-czikkekben előirt helyszíni eljárás végett és pedig egyelőre csupán az azonosító Bucány községben 1902. június 2-ik napján az azonosítás befejezte után pedig a bizottság a községben megjelenend. Ennélfogva felszólítanak:

1. mindazok, a kik a telekígyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló okirataikat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a kitűzött határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézet szabályszerű beadvány útján kieszközöljék. vagy a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okiratok alapján a telekkönyvi bejegyzés iránti kérelmek előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18. §-ai és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszereszn iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítsa, mert különben jogaikat ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték-elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, a kiknek javára tényleg már megszünt köve telésre vonatkozó zálogjog, vagy megszünt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztés kerelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Galgócz, 1902. május 12-én.

Heimann József
betétszerkesztő.

Pálffy
kir. albiró.

Vállalkozók és építészek figyelmébe! Az Országos Pályázati Közlöny szállításokra, építkezésekre kiírt összes nyilvános és magán pályázatot közli. Előfizetési ár negyed évre 4 korona. Megrendelhető a kiadóhivatalban Budapest, Rökk-Szilárd-utca 27 sz.

A szőlő peronoszporája ellen való védekezéshez legjobb anyag a Dr. Aschenbrant-féle *Bordói-por*. Leszállított ára Budapesten, 50 kilogrammos zsákokban á kilogramm 60 fillér, 10 és 5 kilogrammos zsákokban á klgr. 64 fill. Használatra olcsóbb, biztosabb, a levélhez jobban tapad, mint a rézgálicz, a permetezőt sohasem dugítja. — A magyar-óvári magy. kir. gazdasági akadémia növényélettani állomása kísérletének fényes eredménye, számos magyar gazda bizonyítványa bárkinék díjtalanul megküldetik. — A bordói-por ezenkívül kitünő eredménnyel használható a burgonyavész ellen, gyümölcsfák permetezésére, gabonacsávázásra és baromfiólak fertőtlenítésére. Megrendeléseket elfogad a „Magyar Mezőgazdák Szövetkezete” Budapest, V. Alkotmány-utca 31. sz. — Megrendeléseket elfogadnak a vidéki megbízottak is. — A por kapható: *Wertheimer Ignác és Vomberg István-nál, Galgócz.*

Minden hazai kiállításon legmagasabb kitüntetésekben részesült gazdasági fajállatok tojásai kaphatók alólirotnál mint: **fehér**, fekete langshan, fehér, sárga **barna cochin**, plimú-rocx, fehér-sárga kopasznyakú, óriás magyar (új) **gyöngytyúktojás** darabonként 12 kr. Angol emdeni libatojás 60 kr., amerikai bronz, francia fekete pulykatojás 35 kr., pekingi kacatojás 10 kr. Élő állatok: **fehér cochin**, langshanok ritka minőségben, plimú-rocx 4—5 frt. 1 drb. bronz gyöngytyúkkakas 3 frt. Kizárólagos gazdasági fajok telepe. **Iske, u. p. Nagy-Kapos, Ungmege. Magda János.** Sürgőnyezim: Magda Nagy-Kapos.

Dózsa Arpád fajbaromfi tenyészdéjében kaphatók **Tokodon** (Esztergom m.) Plimonthrocx — (Kendermagos) Fekete langshan—Hondán fehér bobitával—Kék gyöngytyúk—Pávák—Pekingi kacáknak törzsei és ezeknek tojásai. Nem különben tengeri nyulak és fehér szibériai Spitz fajok.

(Baromfi tenyésztés.) A falusi gazdálkodó népnek egyik legjobb jövedelmiforrása a baromfi tenyésztés. Hogy azonban a baromfiakat megóvjuk a tavasszal előforduló betegségektől, legjobb azoknak minden hónapban egyszer »Viktor« baromfiport adni, a mely nemcsak a beteg állatokat gyógyítja meg, hanem az egészségeseket is megóvjaa a betegségtől. — A »Viktor« baromfiport, olcsósága és jósága miatt a gazdaközönség figyelmébe ajánljuk. — Egy adag ára a mely 20 baromfi számára elegendő 50 fillér. — Használati utasítás mellékelve van. — Kapható Galgóczon *Török Gyula* gyógyszer-tárában.

Dr. Kovács Soma fogorvos (Budapesten VIII. Kerepesi-út 29.) már eltávozott városunból, de még ez év augusztus havában ismételtelen eljön.

Fogmütetek, plombák, eg es fogak és fogsorok a legmegbízhatóbban készítetnek a budapesti műteremben.

Eladás vétel és bérlet legeredményesebb, ha az **Országos Pályázati Közlönyben** hirdettetik, mely Közlöny az ipar, kereskedelem, mező-és erdőgazdaság összes köreiben közlézen forog **Mérsékelt hirdetési díjszabás.** Felvilágosítást nyújt a kiadóhivatal **Budapest, Rökk-Szilárd-utca 27. sz.**

Keltőtojások.

Elsőrangú díjazott törzsektől, ezüst wiandotte, sárga wiandotte, fekete langshan, ezüst nyakú dorking, kendermagos plimuth, fehér plimuth, világos brahma, sötét brahma, fekete olasz, erdélyi kopasznyakú darabja 30 fill., óriási pekingi kacsaé. darabja 40 fill., andalusiai és sárga cochiné darabonként 40 fill. Egy fajtából legkevesebb 6 drb. rendelhető. Kérdezősködéseknél válaszbélyeg kéretik. Megrendelések *Lingner A. W.* a segevári baromfitenyésztési és madárvédelmi szakosztály elnökéhez küldendő *Segesvárra.*

Szárnyasaink.

Az egyedüli magyar nyelvű baromfitenyésztési képes szaklap, foglalkozik a baromfitenyésztés összes ágaival, betegségeivel és ezek gyógykezelésével. A lap az Országos Baromfitenyésztési Egyesület hivatalos közlönye és **Parthay Géza** igazgató szerkeszti. Előfizetési ára egész évre 8 korona, fél évre 4 korona. Mutatványszámokat szívesen küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-u. 30.

Vadászat és Állatvilág.

Vadászati, zoológiai és kinológiai képes szaklap **Bársony István és Fónagy József** közreműködésével szerkeszti **Parthay Géza.** Előfizetési ára egész évre 8 kor., fél évre 4 korona. Mutatványszámokat díjtalanul küld a kiadóhivatal: Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

Fontos gyümölcstermelőknek.

Biztos hatású hernyóirtószer. Egy csomag 50 liter vízre elegendő. A fák permetezőgép segélyével lesznek megöntözve.

Egy csomag ára 40 fillér.

Kapható **Török Gyula** gyógyszer-tárában, Galgóczon.

Szenzátiós találmány

Frendiger M. és fiai-féle

m. kir. szabadalmazott

Ágy

összerakható és kizárólag hordható, mely nappal egy kis táskába helyezhető és éjjelre kényelmes ágy. —

Agynemű fölösleges.

Vendég, gyermek, és cselédszobákban valamint kirándulóknak nélkülözhetetlen. Gyári áron kapható:

Frankl Zsigmond, bútorkereskedésében **Nyitrán.**

Ára 24 korona

Egyedüli képviselő és raktár, Nyitra, Tréncsén és Bars vármegyék részére. —

Szűk lakásokban megbecsülhetetlen.

Nyom. Szold Jakabnál, Galgóczon.

Van szerencsém dúsan felszerelt **bútorraktáromat** a n. é. közönség figyelmébe ajánlani.

A bútorok **mindennemű stylan saját műhelyemben** készülnek, melyekért **több évi jótállással** kezdekem.

Ebédülő szalon s háló szoba berendezésekből nagy raktárt tartok, vagy kívánatra, a legrövidebb idő alatt **részletfizetésre** a legkedvezőbb feltételek mellett készítek.

Butor raktárom szíves megtekintését kérve,

vagyok hazafias tisztelettel:

KISSKA MIHÁLY,

műasztalos.

Galgócz, főté.

HOFFMANN PÁL

Mészáros és hentes üzlete

Ferencz Jozsef tér

Ajánlja **kitünő prágai módon készített sonkáit** Egy kl. ára nyersen fűs tölve 1 kor 60 fill. Főzve és kicsinyben kimérve kij. 3 kor. tól 4 kor.-ig.

Selcher und Fleischhauer.

Empfiehl besonders seine nach Prager Art zubereitete Schinken. Rohe Schinken per Ko. 1 Krone 60 Heller Gekocht in Detail per Ko. von 3 Kr. bis 4 Kronen.

Valódi francia és egyiptomi **Szivarkahűvelők Szold Jakab-nál** kapható Nagy választék képes levelező-lapokban Szold Jakab-nál Új! Egy női kerékpár csak egy ár mellett eladó. Új!

Deutsche Beilage

des Wochenblattes „Galgóc és Vidéke.“

Original-Novelle des Galgóc és Vidéke

Die misslungene Studie.

von Mary von Swiecinska.
(Fortsetzung.)

„Sagen Sie mir, wie kommen Sie zu dem Scharfblicke mit welchem Sie in die Tiefe der Seele schauen?“

„Oh! . . . das ist eine lange Geschichte. Jedenfalls habe ich diese Kunst teuer erkaufte; beinahe mit meinem Leben.“

„Wissen Sie was mich bei Ihnen befremdet? — Ihre Zurückgezogenheit bei Ihrem Berufe. Sie müssen auch häuslich sein. . . .“

„Gewiss, nur momentan nicht.“

„Warum!?“ —

„Weil es auch bei mir eine Zeit gibt, wo mich meine vier Wände nicht freuen. Kennen Sie das Gefühl?“

„Zur Genüge! . . .“

„Das höchste Glück des Weibes vereint die Häuslichkeit, nur sie muss jemanden besitzen den sie liebt, für den sie zärtlich sorgen kann. Hier ruht das dauerndste Glück und doch wird es meistens verscherzt! . . .“

„Glauben Sie an die glücklichen Ehen?“

„Warum denn nicht?“

„Wo könnte man die finden? — ich habe noch keine gesehen.“

„Wo liegt die Ursache?“

„In der Erziehung und meistens der Eheleute selbst.“

„Ah! . . . Ihrer Meinung nach wäre die Schuld an der Seite der Männer?“ —

„Gestatten Sie, dass ich, von dem Standpunkte einer Frau ausgehend, diese Angelegenheit vertheidige. — Der Mann lernt, auf einem concessionirten Marktplatze, sogenanntem Balle ein schickes Mädchen kennen. Letztere besitzt zur Ergänzung des äusserlichen Ausdruckes auch einen vermögenden Papa. Der junge Mann ist verblendet, lässt sich keine Zeit und heiratet aus Liebe, — ich setz den Fall?! . . . Die ersten Tage bildet die so überraschend heruntergeschneite Frau für ihn eine neue unbekante Welt! . . . Er labt sich an ihr. In der Hast seiner Betäubung ist er blind für ihre eventuellen Fehler, Erziehungsmängel oder trotzigen Anlagen. In seiner Entzückung verwöhnt er sie wie ein Kind. Auf einmal, kosend den lieblichen Kopf seiner Gattin, bemerkt er ihr üppiges, langes Haar. Durch Zufall geschieht das in der Nähe eines Spiegels, wo der Unterschied deutlich zum Vorschein kommt. Seine Würde als Gebieter und Verkörperung der Vernunft fing an zu hämmern und sehnt sich nach regem Leben! — Plötzlich und schonungslos stellt er so manches ernste Verlangen an das Weib, welches durch sein Verschulden zum Weibchen wurde. Sie versteht jede Abneigung des Kosens zu erwidern, aber keinen Ernst des Lebens! — Da verblasst das Interesse des Mannes, — er fühlt sich hintergangen, betrogen und abge-spannt. Der öffentliche Beruf aber begehrt von ihm eine Leistung und — er benützt die

Ausrede, als Opfer der Notwendigkeit, — er sucht zur Erholung und Begeisterung ein anderes Weib, welchem Geist zutheil wurde! — Der Krach zertrümmert meist das Eheglück. . . .“

„Also wir sind Schuld? — Sie sind ungerecht! —“

„Seid ihr denn nicht das starke Geschlecht, welches Alles zu überwinden vermag, was es nur will? — Sie denken nach? — Mit einem Manne muss man wie ein polnischer Wucherer mit seinem Gelde umgehen. Er darf nie wissen die wirkliche Höhe des Betrages. Vorsichtig sollen die Ausgaben des Herzens sein, und immer eine Überraschung am Lager. Dann“

„Ist das Alles? — Und womit erklären Sie das Unglück eines Mannes?! — Durch das Herceindrängen einer Schlange! — Bocsáss meg“

„Engedje meg kedves barátom, aber, wenn es keine Ausnahmen und Entgleisungen geben würde, könnten wir das Gute vom Bösen nicht unterscheiden.“

„Wie schön, dass ich von jeder Schwäche längst erlöst bin! — Wenigstens brauche ich nicht zu befürchten, dass“

„Sie dürfen nicht persönlich werden. — Sagen Sie . . . darf ich fragen? — Sagen Sie, waren Sie verliebt? —“

„Schwören, ob das die echte und wahre Liebe war, kann ich leider nicht. Es war etwas, wodurch ich mein Glück verspielt habe und darunter siechen muss. Es ist eine Art von Verkettung! —“ seine Stimme erbebt.

„Sie armes Kind! —“

„Wenn Sie nur wüssten was für Qualen ich öfter ausstehe. Das alberne Leben öffnete mich mit der Versprechung des Glückes, mit dem Ersatze des ganzen Leides und ich“

„Und Sie? . . .“

„Ich benchme mich träge, oder wie ein Feigling! . . .“

„Kommt Zeit, kommt Rath! — Ich würde Sie so gerne glücklich wissen.“

„Meinen Sie nicht . . . Ich würde einen Vorschlag machen. Fahren wir aus, bis in das Gebirge. Sind Sie dabei? —“

„Mit Vergnügen. Was soll ich anziehen?“

„Etwas, was Sie vor Verkühlung schützen würde. Obwol ich habe meinen Mantel mit.“

(Fortsetzung folgt.)

Die kleine Modistin.

Aus dem Französischen nach Copée.

Von Br. B. Augusta

Schluss.

Ducré benützte alle seine Zeit um Strassen und Plätze zu durchstreifen um sie zu finden — während sein Herz immer schwerer wurde.

.
Indessen war die schöne Modistin weder krank, noch todt.

Auf ihren täglichen Wege zur Arbeit, musste sie an einem Juwelengeschäfte vorbei,

und wie auf alle Töchter Eva's, hatten die Diamante auch für sie grosse Anziehungskraft. Sie blieb immer einige Augenblicke stehen um mit verlangenden Blicken, das in der Mitte des Schaufensters ausgestellte Halsband, von selten schönen Diamanten, zu bewundern.

An einen Morgen stand ein elegant gekleideter, ältlicher Herr auch vor dem Schaufenster und bewunderte ebenfalls die Diamanten, plötzlich wandte er sich gegen die kleine, nette Modistin, während er ihr paar Worte zuflüsterte. Wir wissen nicht, was er ihr gesagt haben mag — Thatsache ist, dass sie so schnell als möglich weiter eilte, ohne zurückzuschauen.

Als sie am nächsten Morgen vorüberging, war das schöne Halsband nicht mehr dort — aber einige Schritte von dem Geschäfte entfernt stand der ältliche Herr, und als sie an ihm vorbeieilen wollte, steckte er ihr etwas in die Hand. Sie blieb stehen und hörte auf seine Worte. —

.
Es war gerade Pfingstsonntag ein Schwarm von lustigen Leuten zog in das Boulogner Wäldchen, um die verpestete Luft der Hauptstadt auf wenige Stunden mit der reinen Waldluft zu vertauschen.

Nachmittag ging unser brave Ducré auch dorthin — dass heisst er folgte der Menge, ohne zu wissen wohin er gehe, denn seit er sie nicht finden konnte, hatte das Leben jeden Reiz für ihn verloren — die Sonne war seinen Tagen entschwunden. —

Soll er seinen Augen trauen! Ein eleganter Phäteon, eine Dame lehnt in den Kissen. Sie ist es! An ihrer Seite ein eleganter ältlicher Herr. —

Ein lauter Schrei entringt seinem gequälten Herzen, er stürzt zwischen die Pferde, fällt und die Räder zerquetschen seine Brust.

— Der Todte wird fortgetragen.

„Wie leicht hätte der Wagen umfallen können!“ — sagt die Dame lächelnd zu ihrem Begleiter.

Wochenbericht.

(Wallfahrten.) Wie alljährig, strömte auch heuer das Volk in grossen Massen nach den Wallfahrtsorten und besonders dem, uns am nächsten gelegenen Wallfahrtsort Sasvár. Sowol die Bevölkerung unserer, als auch weitliegender Gegenden findet sich dort ein um nach Verrichtung der Andachten mit dem Segen des Himmels heimzukehren, — und nicht achtend die Launen des Wetters, überwinden die frommen Pilgerer alle Hindernisse, um mit religiösem Eifer jene Andachten zu verrichten, von denen allein sie Heil und Segen erwarten.

(Schul-Inspicirung.) Herr Jánossy Gyula Schulinspektor besuchte dieser Tage die hiesige röm. kath. Volksschule, wo er dann konstatierte, dass der Unterricht in sämtlichen Klassen mit grösstem Eifer gepflegt wird, und ist der Fortschritt der Jugend in

der ungarischen Sprache den weitgehendsten Anforderungen entsprechend. Ferner hebt Herr Schulinspektor die Thätigkeit der Lehrer hervor, deren jeder, — angesichts der grossen Überzahl der Kinder — die Aufgabe zweier Kräfte zu erfüllen habe, und wenn demnach der Erfolg auch nicht vollständig wäre, so sei dies einzig der Überfüllung der Klassen zuzuschreiben.

In Hinsicht der Erweiterung des Schulgebäudes und respective der Errichtung von Parallelklassen gab Herr Präses des Schulstuhls gegenüber dem Herrn Schulinspektor die Versicherung, dass bis September d. J. mindestens zwei, eventuel vier neue Klassen errichtet werden.

(Höfliche Gäste.) Wir berichteten in der vorigen Nummer unseres Blattes, dass das Luftschiff »Meteor,« — welches Eigenthum des Erzherzog Leopold Salvator ist, — im Nemeskürter Hotter sich niederliess und die, dem Ballon entstiegene Gäste von dem dortigen Pächter Szeszler Benő auf das Zuvorkommendste empfangen wurden.

Dieser Tage erhielt Herr Szeszler ein Schreiben von Kapitän Hinterstoissen in welchem dieser auch im Namen der Frau Gräfin Hoyos und Fr. Friderike Schrötter nochmals den Dank für die ihnen zuteilgewordene Gastfreundschaft ausdrücken.

(Erweiterung des Lipótvárer Bahnhofes.) Wiederholt fiel uns die unangenehme Aufgabe zu, auf jene unhaltbaren Zustände hindeuten zu müssen in denen sich der Lipótvárer Bahnhof bis zur Zeit befindet.

Kein Tag vergeht, wo nicht seitens des reisenden Publikums Klagen zu hören wären über die Unzulänglichkeit der Räumlichkeiten, und über den, in Folge dessen dort herrschenden Gestank und Schmutz! —

Bei dem Anlangen eines Zuges füllen sich bereits die engen Wartesäle als auch das Speisezimmer so, dass die mit einem späteren Zuge anlangenden Passagiere genötigt sind unter freiem Himmel, den Launen des Wetters ausgesetzt zu warten. — Unlängst machte ein Reisender unseren Oberstuhlrichter dieser Zustände wegen verantwortlich. Der hat es wol fehlgetroffen, da eben unser Oberstuhlrichter Herr von Frideczky derjenige war, welcher gleich bei Antritt seines Amtes alle Hebel in Bewegung setzte, um die Angelegenheit des Ausbaues und der Erweiterung des Bahngebäudes ihrer Verwirklichung näher zu bringen. Diese Action blieb auch nicht ohne Wirkung, und wir werden binnen Kurzem mit Bestimmtheit zu berichten wissen, dass die Arbeiten im Laufe nächsten Jahres beginnen werden. —

Wir teilen dies mit, umso bereitwilliger, als hiedurch die Grundlosigkeit jener Beschuldigung dargelegt wird. —

(Änderungen in den Kreisnotariaten.) Es ist eine, seit Langem bekannte Thatsache, dass die Einteilung der Notariate in unserem Bezirke eine unzureichende ist und diese den Entfernungs- und Grössenverhältnissen der einzelnen Ortschaften zu einander nicht entspricht. Aus diesem Grunde befasste man sich schon oft beim Komitate mit dieser Frage, und man sah ein die Notwendigkeit einer neuerlichen Einteilung der Notariate.

Wie wir erfahren wird das Ujvároskaer Notariat eingestellt, hingegen ein neues in

Beregszeg errichtet, und wird Lipótvár, — welches zu Galgóc gehört, — einem anderen Notariate zugeteilt. Es ist der Plan noch nicht festgestellt, doch ist es wahrscheinlich, dass die neue Einteilung binnen Kurzem stattfinden wird.

(Ersticktes Kind.) Von einem erschütternden Unglücksfall wird uns aus Bóori berichtet. Der bei der dortigen Herrschaft bedienstete Stefanek ging an seine Arbeit und während sich auch die Frau des Stefanek vom Hause entfernte, liess sie ihre zwei Kinder, einen 6 jährigen Knaben und ein 4 jähriges Mädchen zuhause schlafend. Die Kinder schliefen eine Zeit lang, doch der Knabe wurde bald wach, und fing an sich zu spielen. Er hatte Zündhölzchen gefunden und zündete eines an, wovon ein Funke in den nahen Hühnerkorb fiel, das darin befindliche trockene Stroh fing Feuer, und bald fing auch die Möbel an zu brennen. Der Knabe eilte verzweifelt zur Zimmerthüre hinaus und wenn gleich er die Küche gesperrt fand, wusste er sich durch's Fenster retten. Schlecht erging es dem Mädchen, welches noch immer schlief, und erst als es vom erstickenden Rauche erwachte lief es in die Küche und fiel dort nieder, bevor man es noch vom Erstickungstode retten konnte. Die Obduction der Leiche konstatierte als Todesursache Kohlenoxyd Vergiftung, und wurde die Untersuchung durch die königliche Staatsanwaltschaft eingeleitet und werden sich die fahrlässigen Eltern vor Gericht zu verantworten haben.

(Magyarisirung.) Der hiesige Einwohner Rebro Ferencz änderte seinen Namen mit ministerieller Genehmigung auf „Szöllösi.“

(Ein verwegenes Attentat.) Madame Blundel Grossgrundbesitzerin in Petőfalu, die als Wohltäterin in der ganzen Gegend wohlbekannt ist, wandelte dieser Tage zur Besichtigung ihrer Ökonomie in nächster Nähe des Schlosses. Doch kaum hatte sie in Begleitung ihres Schloss-Verwalters einige Schritte gethan, als in rascher Aneinanderfolge zwei Schüsse erdröhnten, deren einer der edlen Dame der andere dem Verwalter galt. Der freihängende starke Mantel, welcher die Schrottkörner auffing, rettete die Dame, ohne dass sie selbst irgend eine Verletzung erlitten hätte; — schlechter erging es dem Verwalter, dem die ganze Ladung in den Körper drang, und an mehreren Stellen schwer verletzte. Der Attentäter flüchtete bei Zeiten, doch scheint der Verdacht begründet, dass die That ein eben entlassener Diener verübt hätte.

(Ein rabiater Sohn.) Im Urtexte unserer überlieferten Lehre heisst es: wer seinen Vater oder seine Mutter schlägt, soll getödtet werden — ferner, „wer da flucht seinem Vater oder seiner Mutter, soll getödtet werden.“ Diese Satzungen wurden pflichtgemäss wie jedem Schulkinde so auch ganz gewiss dem Hajdak Mihály seinerzeit von seinem Religionslehrer eingeflösst, die ihm jedoch mit der Zeit aus seinem Herzen und seinen Sinnen spurlos verklingen mussten. Und wären diese heiligen Satzungen noch heutzutage rechtskräftig, müsste der verheiratete Hajdak Mihály, der in Ság sammt Familie bei seinen Eltern wohnt, auch getödtet werden, denn er schlug seinen Vater unbarmherzig, so, dass dieser nur deswegen die Hilfe der Ge-

richtsbehörde beansprucht, dass man den widerspenstigen Sohn von seinem Hause entferne, und wäre dies schon für ihn eine solche Genugthuung, dass er weiters auf die Bestrafung seines Söhnchens gerne verzichte. Der unselige Streit zwischen Vater und Sohn kam zustande dadurch, dass sich Mihály in ihrem eigenen Weinbergskeller gütlich that, trank nämlich dort solange Wein, bis er sich ordentlich berauschte, gab auch einem seiner dort anwesenden Kameraden ein Glas nach dem andern, worüber ihm sein Vater, der später dazu kam, Vorwürfe machte. Mihály darüber erbosst, schlug mit Hilfe seines Freundes den armen Alten derart, dass dieser arge Verletzungen davon trug.

(Folgenschwerer Unfall.) Der einst so beliebt gewesene hiesige Einwohner Farkas Antal, der bereits seit Jahren in Tapolcsány wohnt, wäre beinahe ein Opfer eigener Unvorsichtigkeit geworden.

Als er nämlich vor einigen Tagen vom Eisenbahnwaggon ausstieg bevor noch der Zug zum Stehen gebracht worden wäre, erfasste ihn dieser und schleppte ihn mehrere Schritte auf dem Boden, wo ihm auf dem Schotter der Waden zerschunden wurde, — was er jedoch nicht sehr beachtete und nachhause angelangt sich zu Bette legte. Doch in der Nacht fing ihn an der Fuss zu schmerzen, und da ärztliche Hilfe nicht gleich zur Hand war, verschlimmerte sich seine Lage derart, dass er in's Spital gebracht werden musste, und heute sein Zustand hoffnungslos ist. —

Das beste Vertheidigungsmittel gegen die Oidium-Krankheit der Reben ist das Dr. Aschenbrandt'sche Bestäubungspulver (rézkénpor.) Herabgesetzte Preise desselben loco Budapest: in Säcken zu 50 Kilogramm á Klgr. 46 Heller, in Säcken zu 10 Klgr. 50 Heller! Die Verwendung ist billiger, weil man weniger davon braucht; sicherer, weil es an den Blättern besser haftet und der Wind es nicht herablässt; empfehlenswerther — weil es dem Moste keinen Geruch verleiht und die Blätter nicht versengt — wie das reine Schwefelpulver oder aber die Schwefelleber.

Fördert das Reifen der Trauben, verbessert die Qualität der Fechsung. Dort, wo im verflossenen Jahre die Peronospora keinen Schaden anrichtete, der Mehltau aber auftrat, kann das erste Spritzen der Reben unterbleiben und dafür eine Behandlung mit Bestäubungspulver vorgenommen werden, was ein bedeutendes Ersparniss bedeutet. Die Zeugnisse zahlreicher ungarischer Landwirthe werden auf Verlangen zugesendet. Bestellungen effectuirt die „Genossenschaft Ungarischer Landwirthe“ Budapest, V., Alkotmány-utca 31. sz. Ebenso nehmen auch Bestellungen die Wiederverkäufer in der Provinz entgegen. Das Pulver ist erhältlich bei: Ign. Wertheimer und Steph. Vomberg in Galgóc.

„Viktor“ Heilpulver das beste Mittel gegen alle vorkommenden Krankheiten des Geflügels
1 Paket 50 Heller zu beziehen durch die Apotheke z. heiligen Josef in Galgóc.

Slovenská príloha ku tidenne vychádzajúcemu casopisu „Galgócz és vidéke“

Kostuje 2 fillére.

Všem ctením předplatitelom, čitateľom
dopisovateľom a práťelom našich novin
prajeme šťastlivo svatodušne svátky.

Trocha pravdi, trocha sprav- livosti.

Keď ďaleko v budúcnosti nájde sa
človek, ktorí bude chcieť opísať stav v-
čulajší spoločenski, ten bude prinutení
pero svoje namočiť do žľče a v jede z
horkostu písať, aneb veznuc pero z pos-
mechom bude písať dejini smiešne ču-
lajše.

Ináč sa čulajša naša poloha opísať
nedá, lebo základ pravdi, a stĺp sprave-
delnosti sa zdá byť podkopaní, smiešne
a tak rečeno bláznivé nahánanie jedno
druhé vidíme plnúť sa pred očami na-
šíma.

V čulajší vek náš však dobre po-
vážiac s pár slovami možno značiť
„Tento vek ľahko zbohatnutia túžba na
ľahki spôsob žitia žiadost značí.“

Už sme sa tam dostali že na tejto
ceste bi sme snad ani postati nemohli.

Žene nás všetko čo je okolo nás
v slovách myšlenkách a žiadostách nato
jedno chitro zbohatnúť A či toto len
včulek sa javí u nás, bez všetkej príčini.

Ve veľkom svete všetko má svoju
príčinu aj to čo sa nám nepravé zdá
jako vidíme v neporiadku prírodi ten
naj väčší naj jasnejší poriadok.

Niekoľko nešťastných neurodních
rokov, niekoľko plíag naučilo človeka
na ľahki spôsob si od z chudobnenia
odpomocť. Lebo v náture človeka je
hlavatosť že „nedám sa“ a človek sam-
seba cvičí na ťažku úlohu chitro a ľah-
ko zbohatnutia. Slovom nie pomáli z
usilovnosti ze silnim predseba vzatim
chce doporiadku priviesť čo mu príroda
pokazila, čo mu osúd odoprel, už nie
po ceste pravdi a spravdelnosti hľadá
nadobudnúť s tratu majetku, ktorí ľahko-
miselne stratil, lež žijúc v časi parost-
rojov z chitrostu blesku chce dohoniť
hnet, čo cez letá dobrovolne opuščal.

A čo je nasledok tohoto? —
Ze dna na den hlbšie upádanie hmotné
a konečne zahruzenie do tmavej pre-
pasti jak hmotne tak duševne.

Spoločnosti duševna chyba je že
nemisli, lebo keď bi mislela zaiste bi
si takimto nerozumnim spôsobom nevr-
hla do skali nemožti hlavu, a zaiste bi
sa neusilovala spoločnosť svoj hrob sti-
ma naj obratnejšima figlami kopat.

Trocha pravdi, trocha spravdelnosti;
trocha vieri, trocha laski ku vlasti; tro-
cha uznania, trocha trpezlivosti; moc u-
silovnosti a moc učenia zaiste bi boli v
stave našpád odvratiť len že kde je člo-
vek ktorí bi tuto obrovsku prácu bez
vedenia vedel vikonat? —

Je možné — — ! zanechajme svetlo
nosov mamoni ktorí nás len bláznia pred
nami tancuju a nás do močáru hriechu
a hriešneho lákania po cudzích statkoch
vedu, založme na novo základ společen-
stvá na pravdu a spravdelnosť a rozkvit-
ne náš hmotni a duševni život na novo,
jak to ondi bolo.

Pázmány.

Rada rodičov.

Boh stvoril človeka a naridil aj po-
rádek rozmnožovania sa pokolenia ľud-
ského. Dieta keď sa narodí má opatrov-
níkov uridených od pána Boha v osobe
rodičov a títo su povinni nie len o jeho
telesni, ale aj o jeho duchovni život sa
starat, jeho jak telesne tak duchovne
vichovávat. Ťažko hreší ten rodič kto
deti svoje zle vichováva. Na príklad
nam môže slúžiť Rakóczy Zsigmond k-
terí v roku 1640 tem žil. Keď dokonal
17 rok života svojho jeho otec ktorí
ból sedmohradski vodca písal mu list
nasledovni.

1. Boh teba obdaril zemskimi statki
ale nie preto abi si z cesti spravdel-
nosti odstúpil.

2. Ži mierno a striezливо, ze všet-
kej sili pracuj pre všeobecné dobro.

3. V službe za vlast ne bud lenivi
alebo pozdivi, keď je treba obetuj krv
aj život zanú.

4. Ludi každého stavu a osudu ucti.

Tak sa ne delme!

Do susednej dedini som chcel íst,
ponevác ale vidiek bol mi neznámi, ne-
jaku príležitosť som hľadal abich sa mo-
hol odvezt. Na sčasti jak sa v meste
prechádzám, stretnem sa z jednim ro-
botníkom; poprosil som ho teda, či bi
ze zdejších gazdov ne znal nekoho, k-
terí bi ma zavezol do susednej dedini,
zaplatil bich mu statočne, čo bude písať.

Nech sa pozru, tam vtom krajnem
dome biva Kutaši, idu knemu, ten este
neni taki veľki pán, jak ostatni, snád
im zapriahne.

Kutaši skutočne aj zapriahol a prám
dvanást bilo, keď sme sa pohli z mesta.
Už dobrou chvíľu sme sa viezli, keď Ku-
taši takto pretrhne tichosť a do reči sa
dá somnu.

„Veru je to veľka ne spravdelnosť, že
napríklad toto pánsťvo tak moc ról má,
že človek ľadvá vidí z jedneho konca
na druhi. Moja rolička pozostáva z pár
honov a tam má počatek, kde koniec.
Neviem či toho bude viac, jak dvacat

honov. Toto bi sa malo premenit.“

„Ale jako?“ — pítam sa já.

„Nuž ináč to ne može bit, jak s-
krze rozdelenie majetkov nech bi mal
každí role.“ —

„Dobre hovorite Kutaši! ale už stim
čo bi sme zvíťazili, potom bi nebolo
váč chudobních?“ —

„To už neviem, ale stich moc rol
aj nám bi sa ušlo a tak už len ľahčie
bi sme žili.“ —

„Je pravda, ale som sa vás zabudol
opísať, že kto to biva tam vedla vás v
tej chudobnej čiže?“ —

„Jeden chudobni nadennik, nemá
ten ničeho a aj ten dom v ktorom biva
je mojho švagra.“ —

„No tak vidite, teda ten nemá ani
zeme ani domu ani kone; to je už ozaj
chudobni.“ —

„To je veru chudobni, ale dobri
robotnik“ — hovorí Kutaši — „pekne
živi sa z jeho dietkami a pritom je veľ-
mi spokojni; nepočut tich jakživ bedá-
kat.“ —

„No vidite prateľu! prv ste to po-

vedali, že dobre bi bolo role rozdelit,
že bi mal každí; ale snád dobre bi bo-
lo ne len zem rozdelit, lež aj ini ma-
jetok.“ —

„Ne bolo bi zle, lebo toto pánsťvo
má aj mnoho lichvi, svin, a ovéc, to bi
sa malo tež rozdelit.“ — hovorí Kutaši,
usmivajuc sa vsebe.

„Ale to bi už len nebola spravde-
livosť, len veľkích pánov majetok rozde-
lit, ale tedi už bi sa musel rozdelit kaž-
deho majetok, ktorí len něco má.“ —

„Nuž snád aj tak bi nebolo zle.“ —
hovorí Kutaši, ale už začal rozmišlat.“

„Keď takto rozmišláte prateľu, tedi
povedzme, že krajina bi nás bola vislala,
abi sme role, kone, kravi a všetko na
jednako rozdelili a mi bi sme to aj
prevedli. Ponevác ale začat sa len mosi
nekde, započali bi sme na príklap u vás.
Já teda to poviem: vi máte dvacat ho-
nov ról, desat dajte tomu chudobnemu
susedovi; ďalej, máte dvoch konov, jed-
neho dajte jemu; tak aj z kráv, ze svin,
abi aj ten nebol chudobni.“ —

„Ale nato už nepristanem.“ — ho

Ze sluhovci tak zachadzaj abi ta ctili, za viaž ich ksebe ale drž ich vporiadku.

5. Chrán sa nevdačnosti a uznaj vždi iných zásluhy.

6. Chrán sa záhalki jak duchovnej škrati.

7. Rodičov cti a miluj a aj daleko od nich jeich rozkazi nasleduj.

8. Bratov a sestri miluj, abi nejednota vaša rodičov tvojich nezarmutila. A opravdu zadržal na tolko naučenia rodičov že po mnoho rokoch jeho matka o nom písala »Boh nech dá každej matke také dieta jako já mám sina, lebo som pri nom nikdi nespozorovala inš len lásku a poslušnosť.«

Rakóczy Zsigmond ból z vodcovskej krvi ból veľmi učení keď tieto naučenia od otca svojho obdržal.

Učme sa ale aj mi dietki jaká to blaženost keď o dieťkách svojich matka tak pekne sa vislovit može.

Ne nehajme nikdi vnas ani len v misli tú mislienku „ej velki si ti prečo bi si počúval na rodičov.“ Oni su nastupci boži keď mi jich radi nasleduje me a poslucháme, plnime povinnost detinskú.

Gazdinkám našim milim a gazdičkom našim vdačnim.

Co máme vedet o perenospóre a a striekánú.

Toto nešťastie vinic sme s prutom z Ameriki ku nám dostali. Prenospóra neni ništ inš jako hubi malilinkavé které sa vespolek plesnina volaju. Običajne listi zelené vinie napádá. Napadnutí list dostane belavé, — jak cukrom posipané-flaki, ktené neskór zstanú popelave potom barnavé, konečne uschnú a opadaju.

vori rozhorčení — »pracoval som ulilovne, mnoho som sa trápil, tak aj mój otec a moj dedo sa trápili a prám preto darmo nedám nikomu tažko vihľadani virobek.« —

»Vidíte, takto rozmišlá každi statečni majitelni vlastenec. Aj toto páństwo ktereho majetok nato ste odsudili, abi bol rozdeleni spravodlivim sposobom si nadobudlo svoj statek. Predkovia moc krvi viliali za vlast. trpeli za vidobenie slobodi vlasti, bránili ju proti tatárovi, turkovi, nemcovi, život svoj obetovali tak že mnoho rázi zostali žebráci, hladom trpeli a pre tito velke prenasledování dostali tento majetok. Pitám sa čul. neni toto spravodlivi virobek? Nesmie človek po takejto nespravodlivej ceste kráčať. Keď rozdělíme dnes majetki, zajtrá už bi sa našol mánotratnik, kteri bi ho zas predal a znovu bi nastal ten čas, že bi sa moseli majetki rozdelovat. Toto bi sa odilcom, darebákom lubilo, ale čo bi povedali ktomuto statečni, šandoblivi gazdovie?«

»Nežádajme teda cudzé majetki,

Sadne ale perenospóra aj na tenké prúti, na kterich flaki tiež sposobi takéto prúti sa lahko zlomá.

Keď napadne vinni kmen v kvete teďi ze strapca parutki opadaju, keď ale napadne už vvinuté zrná teďi nastane hntie hrozen.

Z káza perenospóri záleži teda v tom že hrozno berúc potravu pre seba cez listi naj vác tito napadne, které opadaju a keď silno vistúpi za pár rokov vikinoži aj ten najsilnejši koren.

Ku vvinutú perenospóri je teple vlhki čas najpriázlivejší.

Proti perenospóre sa striekánim bránime.

Učinkovanie striekania záleži v tom že povrchlistu viničového z ladkom za vlahneme, kteri už osadenú perenospóru na liste vikinoži, pred tu ale která sa na list osadiť chce list už zavreti najde.

Prvé striekanie sa koncom Mája ma robit druhé ale nasleduje o 3—4 tidne, treté ale nema vistat mesiacom pred obaračkami.

Keď bi nám striekanie medzi 24 mi hodinami dažď zmlil hnet to vinahradme.

Nikdi nečekajme zjavuvanie sa perenospóri, lebo teďi je už veru neskoro hasit keď hori! —

Naj lepsie su tie striekačky které zarobenú vodu ze striekača tak vihodá jako keď bi mšla padala.

Medzi všetkimi látkami které na striekanče odporúčané bivaju je ládek a vápno, Aj je toto najlacnejšie.

Na jeden hon vinohradu potrebujeme dva hektolitre zarobenej vodi. Zarábánie sa nasledovne stává; v 10 litroch vodi rozpustime 2 kilá ládku; v 20 litroch vodi rozpustime 2 kilá nehaseného vápna, potom tito dve tekutini cez sito

lež budme spokojni stim, čo si vlasno ručne virobime, čo nám naši predkovie zanechali a robotníkovi dajme to, čo zasluži.« —

»Hej! jak krásne slová povedali pane moj! Bár bi to aj ostatni boli počuli, veru bi ináč rozmišľali. Já uz nežádám rozdelenie majetkov, lebo keď já milujem svoje, ani druhi nezaneháto, čo je jeho.« —

»Keď už uznáte, že ste nezmišľali prv spravodlive, aj to vám poviem, že socialiststvo do neba volajuci hrich je, že vihlasuju: neni vlasti, neni Boha. A stakimato boha praznima rečami odvádzaju statočnich z cesti spravodlivej a privedu ich ktomu abi neverni zostali ku svojej vlasti a viere, z čoho nie len že chosen nemaju ti, kteri na taketo reči počuvaju, ale zato ani časnu, ani večnu odplatu občekávat nemožu.« —

»Nech ich Boh požehná! lebo ma privedli na cestu spravodlivu, skterej sa vác nej nedám odviest.«

prepustime do suda, kde je 170 litrov vodi a dokonále to z miešajme. Takto z hotovená látka je dost silná na prve spricuvánie.

Na druhé a treté striekánie veznime raz tolko vápna.

Pokerúc nabieráme do striekačky vždi si to dobre pomiešajme,

Chíri z tidna.

(Skumanie školi) r. k. v Galgócu kralovský pod škol dozorca b. m. dna 5—6—7—9 ho vikónával.

Z vlastne pochválil učitelov menuvaněj školi že svojim povinnostám na kolko len bolo možno uplne žadost učinili, bar aj školi velmi preplnene su. Z vlastne ból spokojni z viučuvánim uher-skěj reči. Stav čulajši nemože dlho trvat a škola sa bude moset o štiri triedě ze štirma učiteli zvatšit. Aj okresn dekan tieto isté školi navštivil a len potvrdil čo kralovský škol dozorca spozoroval.

(Nedbanlivá matka) Stefanek Maria bireška v obci Bori idúc na rolu fazulu sadit, zavrela do izbi svoje dve malé spiace deti. Keď sa starše dieta zobudilo nevidiac nikoho v izbe zešlo z postele a z dlého času hralo sa ze sirkami, které nedbanlivi rodiče pred detmi neskrili, až sa koš ze sediácu sliepku, potom postel a tak dálej, chitil vatšie dieta utieklo keď videlo skázu menše sa zadusilo. Istá vec že vec prišla pred vrchnost která naridila višetrovánie. Nedbanlivi rodiče budú mat okrem žialu a škodi, ešte aj trest penažiti a areštu z našat.

(Osipki) v takéj miere vistúpili v obci Maniga medzi školskima dietkami že vrchnost bola primitená školu zavret a vinčuvánie zastavit.

(Štepenie osipék) sa všade započalo a má sa každi usilovat dat deti svoje zastepit bár bi aj neból v popise a bi ho vrchnost ktomu nežiadala. Nerozumni rodičie sa ešte aj v tomto časi nachádzaju že sa protivá tomu dobrodeniú že vláda krajinska darmo dá šcepit osipki jeich detom.

Jedna izba, kuchina ze zahradu v kteréj bi sa mohol hid dochovávat sa hladá do arendi vzat. Bližšie porozumenie možno v Apatéke Galgócz žádat.

Najchirnejšie kosi

z englickěj britvovej ocele dobre stojime zane velmi odporúčame ku žatve.

Fuchs Testvérek

zelezni sklad ku „zlatej kose“ v Galgócz-u.

U nás su kdostanu medzi inšim aj patentove vinohradské striekačky z čistěj mede.